

ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΠΑΝΟΣΙΩΤΑΤΟΝ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΝ
ΚΑΙ
ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΑ Κ. ΓΕΡΜΑΝΟΝ,
ΕΚΑΟΤΗΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ
ΤΟΥ ΕΝ
ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Α. ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ.

Κατὰ τὴν ἰδὴν ἔκδοσιν παρὰ τῆς Καπνικαρίας.

1841

3132

7

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΙ
Τ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΠΑΝΟΣΙΩΤΑΤΟΝ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΝ

ΚΑΙ

ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΑ Κ. ΓΕΡΜΑΝΟΝ,

ΕΚΔΟΤΗΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ

ΤΟΥ ΕΝ

ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ παρὰ τῆ Καπνικαρέζῃ

1841.

Ἡ ἐπιστολή αὕτη ἔφθασεν εἰς χεῖράς μας ἐκ περιπτώσεως· ἐκδίδεται δὲ διὰ τοῦ τύπου εἰς φῶς· διότι εἶναι ἀξία φωτός. Ἡ κηκία συμφέρει πάντοτε καὶ πανταχοῦ νὰ ἐκθεατρῖζηται, διὰ νὰ συστέλληται· ἀτιμώρητος μένουσα, πλεονάζει, καὶ πλεονάζουσα καταπνίγει τὴν ἀρετήν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΠΑΝΟΣΙΩΤΑΤΟΝ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΝ

ΚΑΙ

ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΑ Κ. ΓΕΡΜΑΝΟΝ,

ΕΚΔΟΤΗΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ

τοῦ ἐν

ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α΄.

Εὐλόγησον, Πάτερ!

ΜΕΤΑ πολλῆς εὐλαβείας καὶ κατανύξεως ὀψέ μὲν, ἀλλὰ ἐσκεμμένως διεξήλθον καὶ ἐμελέτησα τὸ νεωστὶ ἐκδόσεμόν σοι Ἐγχειρίδιον περὶ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀριστάσεως. Εἶδον ἐν αὐτῷ περιγεγραμμένους, ὅσον υἷόν τε ἀκριβῶς, τοὺς ἱεροὺς καὶ ἀξιοσεβαστοὺς τόπους, οὓς ἔστησαν οἱ πόδες τοῦ Κυρίου, καὶ ἐμακάρισα σέ τε καὶ τοὺς ὁμοίους σου, ὅτι ἠξιώθητε νὰ γένητε προσκυνηταὶ (Χατζῆδες), περιηγηθέντες τὴν πρεσβύτιδα θυγατέρα Σιών, ἐξ ἧς ἐβλήλυθε νόμος· ὅπερ πόσον συμβάλλεται εἰς ψυχικὴν σωτηρίαν, καὶ πόσον εἶναι σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἱκανῶς ἐξ αὐτοῦ σου τοῦ βιβλίου ἀποδεικνύεται. Ἐπήνεσα δὲ καὶ τὸν φρόνιμόν σου στοχασμόν τοῦ νὰ ἐκδώσῃς τὸ ψυχωφελές σου βιβλίον, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο, καὶ πρὸς οἰκονομίαν ἔτι τῆς δαπάνης τῆς καταναλωθείσης, ὡς εἰκός, εἰς τόσον μακρὰν καὶ

πολύπλαγκτον περιήγησίν σου, ἀφ' οὗ μάλιστα δὲν ἠδυνήθης, ὡς ἄδεται, μεθ' ὅλας τὰς λιπαρὰς προσπαθείας σου νὰ ἐξώσῃς τὸν ἡγούμενον τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα ἐν Ἱερουσαλήμ, ὅπως κατάσῃς αὐτὸς τὴν ἐκείνου θέσιν· Ἀλλὰ τοῦτο κατέγνωσε μὲν τῶν Ἁγιοταφιτῶν σκαιότητα καὶ ἀβελτηρίαν, ὅτι ἐποίησαν ἐκ ποδῶν τοιούτων καὶ τηλικούτων ἀνδρα, διαπρέποντα μεταξύ τῶν μοναχῶν ἐπὶ σοφία καὶ ἀρετῇ· εὐηργέτησε δὲ τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, ἀποδὸν αὐτῇ τὸν πολυθρύλλητον συντάκτην τῆς Εὐαγγελικῆς Σάλπιγγος.

Ἄλλ' ὅτι, Πάτερ Γερμανέ, μοι ἐφάνη ξένον καὶ ἐκφυλλον εἰς τὸ βιβλίον σου, κατασπιλῶν τὰς λοιπὰς αὐτοῦ σελίδας καὶ ἀμαυροῦν ἀφορήτως τὴν ἱεράν ἀλήθειαν, εἶναι ἢ ἀπὸ σελ. 43 μέχρι 52 μετατύπωσις τῆς Διατριβῆς τοῦ Γραμματικῦ Γεωρ. Κωνσταντινίδου (1), ἐν ᾗ ὁ κόλαξ ἐκεῖνος καὶ ἰδιοτελής νεανίας ἐφιλοτιμήθη νὰ ἐπισωρεύσῃ εἰς τόσον ὀλιγοσέλιδον φυλλάδιον τόσας ἀναιδέις ψευδολογίας, τὸ ἴδιον ὄφελος θηρώμενος. Ἀλλὰ σὺ, γράφων περὶ τῆς ἀναμορφώσεως τοῦ Ἁγίου Τάφου, γέρον ἤδη καὶ πολὺ τῶν κατηγοριῶν ἐκείνου ἀπέχων, πῶς δὲν ἀνηρεύνας τὴν ἀλήθειαν ἀκριβέστερον, εὐρισκόμενος παρ' αὐτὰς τὰς πηγὰς, καὶ δυνάμενος νὰ πληροφορηθῇς πιστῶς, ποιῆς τις οὗτος ὁ Κωνσταντινίδης, καὶ

(1) Διατριβὴ περὶ τῶν ἀληθῶν αἰτιῶν τῆς κορυφώσεως τῶν χρεῶν τοῦ κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ περὶ τῶν τρόπων τῆς γενομένης ἀναμορφώσεως ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Κυρίου Κυρίου Ἀθανασίου τοῦ Γ'. Σχεδιασθεῖσα ὑπὸ τοῦ λογιωτάτου Κ. Γεωργίου Κωνσταντινίδου, δαπάνη δὲ τοῦ Παναγίου Τάφου ἐκδοθεῖσα ἤδη πρῶτον εἰς φῶς ἐπὶ τῷ διανεμηθῆναι δωρεὰν εἰς τοὺς εὐλαβεστάτους ἑμογεγεῖς. Ἐν Μόσχᾳ 1827.

ποία τις ἡ περικροτουμένη, τοῦ Ἁγίου Τάφου ἀναμόρφωσις; Ἄν ἐσκόπεις νὰ γράψῃς τι περὶ τούτων, ἀντὶ νὰ ἐξοδεύῃς ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν καιρὸν διηγούμενος μὲ ζῆλον ἔνθεον εἰς τοὺς Πατριάρχας τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐνδόξους ἀθλους σου καὶ τὰς πρὸς τὰς Λευθηροκαλθβινικὰς ἐπιβουλὰς ἠρωϊκὰς πάλας σου, ἀντὶ νὰ προτείνῃς εἰς τοὺς Πατριαρχικούς ὅπως σὲ κρατήσωσι παρ' αὐτοῖς Καθηγητὴν τῆς Θεολογίας, καὶ τῆς Φιλολογίας, καὶ τῶν Μαθηματικῶν, καὶ τῆς Ἀστρονομίας κτλ. κτλ., δὲν ἤθελες πράξει βέλτιον ἂν συνῆγες τὴν, περὶ ὧν ἐμελλες νὰ γράψῃς, ὕλην ἐξ ἀνθρώπων, ὑφ' ὧν δὲν ἤθελες μείνει ἠπατημένος; Τοῦτο νομίζω χρέος ἐκάστου συγγραφῆως φιλαλήθους, πολὺ δὲ μᾶλλον ἐὰν ἦ καὶ μοναχός, καὶ μάλιστα Ἁγιοταμίτης· πόσω δὲ ἄρα ἐὰν καὶ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου καὶ Πνευματικὸς καὶ Ἱεροκηρύξ, καὶ, τὸ δὴ ἔπακρον, καὶ Συντάκτης τῆς *Εὐαγγελικῆς Σάβιλλης*!

Ἄλλ' ἐπειδὴ σὺ δι' ἀπλότητα ψυχῆς καὶ ἄγνοιαν τῶν τρεχόντων μᾶλλον, ἢ διὰ κολακείαν καὶ ἰδιοτέλειαν παρέδρομες τὴν ἔρευναν τούτων, καὶ εὐχαριστήτης αὐτός τε μένων καὶ τοὺς ἄλλους ἀφίνων εἰς τὴν ἀπάτην, ἐγὼ, Πάτερ Γερμανέ, ἂν μοὶ συγχωρῆς καὶ μοὶ χαρίζῃς τὴν εὐχὴν σου, θέλω σοὶ δώσειν νύξιν τινὰ ἐν τῇ παρούσῃ καὶ ἐν ταῖς ἐξῆς ἐπιστολαῖς μου, ἵνα, ὅταν, σὺν Θεῷ, ἐπιχειρήσῃς νέαν τοῦ συγγράμματός σου ἐκδοσιν, ἐκθέσῃς ἀπλανέστερον τὰ πράγματα· καθότι «χειλὴ ἱερέως οὐ ψεύδονται.» Πιστεύω δὲ ὅτι δὲν ἔχεις τι νὰ δυσαρестηθῆς ἐκ τῆς τόλμης μου, ὡς ἐξελέγχοντος τάχα τὰ τοῦ βιβλίου σου· διότι οὐδὲν πρὸς σὲ, Πάτερ, τὰ γραφόμενα ἢ ἀντίρρησις γίγνεται πρὸς τὴν Διατριβὴν τοῦ Κωνσταντινίδου, τὸν ὁποῖον πλὴν ὅτι ἀντέγραψες, οὐδὲν ἄλλο ἔκαμες ἢ ἀγωνισίην σου· τούναντίον ἐπιθυμῶ νὰ ἦμεθα φίλοι, ὅπως ἀκούσῃς πρῶτον καὶ ἀπαθέστερον, ὅσα ἴσως ἠγνόεις. Προλαμβάνω

δὲ νὰ σὲ βεβαιώσω, ὅτι δὲν κινεῖ ὁποιοιδήποτε πάθος τὸν κίλαμόν μου· ὅτι δὲν ἔχω τι κοινὸν οὔτε πρὸς τοὺς Ἄγιοταφίτας ἡμᾶς κολογήρους, οὔτε πρὸς τοὺς ἱεροσολοῦντας ἐξ ὑμῶν κοσμικούς· ὅτι τελευταῖον ἀπονέμω τὸ ὀφειλόμενον εἰς τὸν Ἀποστολικὸν Θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων χριστιανικὸν σέβας, καὶ ἀσπάζομαι, χρεῖας τυχεύσης, τὴν δεξιάν καὶ αὐτοῦ τοῦ πολιοῦ Πατριάρχου σας Ἀθανασίου, καθὼ (ἀξίως, εἴτε μὴ) κατέχοντος τόγε νῦν ἀποστολικὴν ἔδραν. Μολοντοῦτο, Δέσποτά μου, τί τὸ κωλύον ἂν εἴπη τις κατὰ Θεὸν τ' ἀληθές πρὸς γνῶσιν τῶν ἀδελφῶν; τὸ σέβας μου, σέβας· καὶ ἡ ἀληθία, ἀλήθεια· εἰς τοῦτο πέπεισμαι ὅτι συμφωνεῖς καὶ ἡ ὑσιότης σου.

Τὸ βιβλιδάριον ἐκεῖνο, Πάτερ Γερμανέ, ἐφιλοπόνησεν ὁ Κ. Κωνσταντινίδης πρῶτον καὶ κύριον ἵνα ἐγκωμιάσῃ τὸν πτωχὸν Γερο-Ἀθανάσιον, οὗτινος τὸ ὑποκείμενον πόσον εἶναι ἀξίον ἐγκωμίων, καὶ εἶδες αὐτὸς, καὶ νὰ σαλπίσῃς εἶσαι ἀρμόδιος! Δεύτερον δὲ ἵνα συγκαλύψῃ δι' αὐτοῦ τόσας φρικτὰς καταχρήσεις καὶ ἱεροσυλίας καὶ παρανομίας, γενομένας ἐπὶ τῶν λημπρῶν αὐτοῦ ἡμερῶν ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Λογιωτάτου καὶ ἄλλων συγῶν βραδιούργων καὶ ἀσυνειδήτων ἀνθρώπων. Ἀλλὰ, κατ' εὐτυχίαν, εἶναι πάντα ταῦτα πασίγνωστα, καὶ εὐκόλως δύναται πᾶς τις νὰ διαβασανίσῃ καὶ νὰ ἐξελέγξῃ τὴν ψευδολόγον δικτυβήν, ἀφ' οὗ μάλιστα παρέχει ἐν προοιμίῳ τὴν εἰς τοῦτο ἄδειαν ὁ Λογιώτατος συντάκτης αὐτῆς πόλλ' ἀνασχύτως. Ἄπας ὁ κόσμος γνωρίζει τὴν αἰσχροὺν καὶ δύσφημον διαγωγὴν τοῦ νεανίου τούτου, ὅστις κερδήσας (ἀντὶ τίνος, εἶναι ἀνεξιχνίαστον!) τὴν ὀλόψυχον εὐνοίαν τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος, καὶ σῶν ἀπεριόριστον καὶ ἀποκληρωτικὴν πληρεξουσιότητα εἰς τὰς Ἄγιοταφικὰς ὑποθέσεις, θύει καὶ ἀπολύει καὶ κατακλέπτει ἀνευ εὐθύνης τὸ Κοινὸν τοῦ Ἁγίου Τάφου·

ἀλλάσσει ἡγουμένους, ἀνάγει, κατὰγει, ἀρπάζει ἀπὸ πάσης πηγῆς ἀδικίας· ὁ δὲ ἀξιολύπητος τῷ ὄντι καὶ παραλελυμένος ὑπὸ γήρως Πατριάρχης, εἴτε δι' εὐαγγελικὴν ἀπλότητα καὶ ἀνεξικακίαν, εἴτε διὰ γεροντικὴν ἀφροσύνην, εἴτε, τί εἶπω; ἀφίεται, ὡς παλίμπαις, χορευόμενος εἰς τὰ δάκτυλα κλεπταλαζόνος, ἀλλ' εὐειδοῦς καὶ λιπαροῦ μεираκίσκου καὶ τινων ἄλλων θεομπαικτῶν καὶ λαοπλάνων συντρόφων ἐκείνου. Ἢ, πῶς σοι δοκεῖ, Πάτερ Γερμανέ, τὸ φορικτὸν σκάνδαλον τὸ προξενούμενον ἐκ τῆς ἀδικηθείας ταύτης τοῦ ὑμετέρου Πατρὸς καὶ Πατριάρχου εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν; Πῶς σοι δοκεῖ, (ὅπως ἀφήσω τὰ βαθύτερα) τὸ νὰ ὑπανδρεύῃ ὁ παῖς οὗτος, ὁ χθὲς καὶ πρῶην πενέστατος, τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ διὰ τόσον πλουσίων φερῶν καὶ προικῶν, καταβάλλοντος τὰ χρήματα τοῦ Πατριάρχου; Πῶς σοι δοκεῖ τὸ νὰ νυμφεύηται αὐτὸς οὗτος προσφέρων τῇ γαμετῇ ἑκατὸν χιλιάδων γροσίων, πρὸς Θεοῦ! ἀδαμάντινον ἐπικόσμημα μόνον, ἄνευ τῶν λοιπῶν; Πῶς σοι δοκοῦσι ταῦτα, ἵνα μὴ ἐπιλέγω καὶ τούτων μείζονα; Διὰ ταῦτ' ἄρα παρεκίνει μὲν ὁ σοφὸς αὐτῶν Πατριάρχης Χρῦσανθος ἐν τῷ κατ' αὐτὸν Ἐγχειριδίῳ, δικαιοῖς δὲ καὶ ἡ Σοφολογιότης σου (I), νὰ τρέχη πᾶς εὐσεβὴς εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ νὰ προσφέρωσιν εὐλαβῶς εἰς τοὺς καλογήρους οὐχὶ ὄση πέφυκεν ἢ προαίρεσις, οὐδὲ μόνον κατὰ δύναμιν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ δύναμιν; Διὰ νὰ γένη τί, πρὸς Θεοῦ; διὰ νὰ πλουτῶσι τὰ πανάθλια Γραμματικίδια, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ γυμνῶνητε τόσον ληστρικῶς τοὺς πτωχοὺς τῷ πνεύματι ἀδελφοῦ; ὁμογενεῖς σας; Τοιοῦτος μὲν λοιπὸν ὁ συντάκτης τῆς λογιωτάτης Διατριβῆς, ἣν ἀναξίως τῆς λευ-

(I) Ἐν τῷ Πρὸς τοὺς ἐντυχομένους προλόγῳ τοῦ Ἐγχειριδίου σου.

κῆς σου γενειάδος μετετύπωσης, κλέπτῃς καὶ ψεύστῃς αὐτό-
 χρημα, καὶ κολάκων ἀπάντων ἐπιτριπτότατος. Φέρε δὲ ἴδω-
 μεν τί καὶ λέγει, καὶ πῶς σὲ ἠπάτησε.

Ἀρξάμενος ἐκ τῶν ἀνέκαθεν, καὶ προανακρούσας ἐν σελίσῃ
 τρισὶ πάντα τὰ πρὸ τῆς τελευτῆς τοῦ μακαρίτου Πολυκάρπου
 συμβάντα εἰς τὸ ἱερὸν κατάστημα τοῦ Κοινοῦ τοῦ Ἁγίου Τά-
 φου, (ἅπερ εὐρίσκει ταπεινὰ καὶ οὐτιδανὰ,) ἀναβάλλεται οὕτω
 «παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως», καὶ ψάλλει τὴν ὑψήγορον αὐ-
 τοῦ Ἀθανασιάδα· προσπαθεῖ δὲ ὄλαις δυνάμει νὰ ἀποδείξῃ,
 ὅτι ἐπὶ τούτου τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς (τοῦ ψυχοπατρὸς αὐτοῦ)
 ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τοὺς ἀκενιώτους θησαυροὺς τοῦ ἐλέους αὐτοῦ ἐπὶ
 τὸν Ἅγιον Τάφον καὶ δι' αὐτοῦ ἐφ' ὅλον τὸ γένος· καὶ τὸ πρᾶγμα,
 ὡς πρὸς τὸν λογιώτατον τούτον καὶ τοὺς συνενόχους αὐτῶ, ἔχε-
 ται ἀληθείας· καθότι ἀληθῶς ἠνοιγίσαν οἱ θησαυροὶ τῶν χρι-
 σιανῶν καὶ μεταγίχισθησαν εἰς τὰς οἰκίας τῶν Κυρίων τούτων.
 Σὺ δέ μοι, Πάτερ, παρατήρησον τὴν ἀκμὴν τῆς ρητορείας τοῦ
 φίλου, χρησίμην σοι ἴσως ὡς Ἱεροκέρυκι. Βλέπε «Πατριαρ-
 χεύει ὁ Ἄνθιμος· αὐξάνει τὸ κακὸν τοῦ χρέους· ἀποθνήσκει
 ὁ Ἄνθιμος· ἀφίνει καταπνιγόμενον τὸν Ἅγιον Τάφον εἰς χρέη·
 πατριαρχεύει ὁ Πολύκαρπος· Θεέ μου, χρέη! πεντακόσια χι-
 λιάδες, ἐν-μυλλιούνιον, δύο μυλλιούνια, τέσσαρα μυλλιούνια,
 δέκα μυλλιούνια, πλημμύρα μυλλιούνιων θερίζει καὶ τὸν Πο-
 λύκαρπον· τὰ πρᾶγματα εἰς ἀκμὴν ξυροῦ· δεκκοκτῶ ἑκατον-
 τετηριδῶν θρόνος κινδυνεύει νὰ πέσῃ· τὸ γένος χάνεται!...»
 Μὴ, πρὸς Ἐρμού Λογίου, Λογιώτατε! ἀλλὰ σῶσον δὴ. Ἰδοὺ
 ἔφθασεν ὁ ῥύστης. Τίς οὗτος;— Ὁ Ἠγοούμενος τοῦ Νεοχω-
 ρίου συγκεροτημένος μὲ προτερήματα ἄξια λόγου! Ὁρᾷς,
 Κ. Γερμανέ; οὔτε τοῦ Ἄνθιμου τὰ πρῶτα ἄνθη, ἄνθη, οὔτε
 τοῦ Πολυκάρπου οἱ ὑστερον καρποὶ, καρποὶ· ἐπειδὴ τῆς ἐπαν-
 θήσεως καὶ καρποδοτήσεως ὄλων τῶν ἀγαθῶν ἢ ἀθανασία

ἀπέκειτο εἰς τὸν Ἀθανάσιον. Ἀλλὰ τίς οὗτος; ὁ Ἀθανάσιος;
 « Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης; — Κύριος τοῦ Ἁγιο-
 οταφικοῦ Κιβωτίου, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης. »

Ἄλλ' ὁ Λογιώτατος συντάκτης δὲν ἠγάπησε προκίβισας τὸ
 εἶδωλον αὐτοῦ μόνον μὲ προτερήματα ἄξια λόγου, ἀλλὰ καὶ γεν-
 νᾶ αὐτὸν ἀπὸ γονεῖς διασήμους, καὶ συκοφαντεῖ, ὅτι ἔζησε
 κοσμίως καὶ σωφρόνως ἐν Ἱερουσαλήμ· ὅτι ἐδοκιμάσθη ἡ
 σεμνότης καὶ ἀξιώτης του ἐν Ἰθηρία· ὅτι διέτριψεν αὐτόθι
 τιμώμενος καὶ σεβαζόμενος διαφερόντως ἀπὸ βασιλεῖς
 καὶ ἄρχοντας· καὶ ὅτι τελευταῖον ἐπαρελθὼν εἰς Κων-
 στατινουπόλιν προσέφερε βοήθειαν εἰς τὸ Κοινὸν γεν-
 ναίαν καὶ ἀπαρδειγμάτιστο! (§ 13. τῆς Διατριβῆς.) Μάθε,
 Δέσποτά μου, ὅτι οἱ γονεῖς τοῦ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ εὐγεγε-
 στάτου τούτου Γέροντος διεσημάνθησαν τὸν παρελθόντα αἰῶ-
 να ἐπὶ ἀλειμματοκρηροποιῖα, καὶ ἀνιγορεύθησαν καὶ αὐτοὶ
 Ἡρώες μεταξὺ τῶν ἀλειμματοκρηροποιῶν, ὡς μετὰ μίαν σωστὴν
 ἑκατονταετηρίδα ἔμελλε τὸ εὐγενές αὐτῶν βλάστημα νὰ ἐπι-
 θετολογηθῆ Ἡρώες μεταξὺ τῶν Πατριάρχων, (§. 40.) ὑπ'
 ἄλλου οὐχ ἦττον εὐγενοῦς, τοῦ Λογιωτάτου Κ. Κωνσταντι-
 νίδου, κατὰ τὸ προσήκον τοῦ πανηγυρικοῦ. « Μετὰ γὰρ τὰ
 προοίμια πρῶτην τὴν γενεαλογίαν τάξομεν· πρῶτον γὰρ τοῖς
 ἀνθρώποις καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις τοῦθ' ὑπάρχει ἔνδοξον ἢ
 ἄδοξον. » (1) ἵνα καὶ διογενής τις ὁ Ἁγιοταφίτης Ἡρώς
 ἀναδειχθῆ· ἄλλως τε καὶ ἀρχαῖός τις τῶν Ποιπτῶν ἔσθι·

« Κρεῖος μὲν καὶ ὄνους διζήμεθα, Κύρνε, καὶ ἵππους εὐγενείας. » (2)

Τί λοιπὸν οὐχὶ καὶ Πατριάρχας; Περὶ δὲ τῆς νεανικῆς
 τοῦ ἀνδρός κοσμιότητος καὶ σωφροσύνης, τί ἤθελεν ὁ εὐλο-

(1) Ἀριστοτ. Ῥητορ. πρὸς Ἀλεξ. ΔΕ. (2) Γεργ. Παρκιν. 184.

γημένος νά κρούσῃ τὴν χορδὴν; Ἐνόμισεν ἴσως ὅτι διὰ τὴν
 πρῶτον τσοῦτων περιπλομένων ἐνιαυτῶν ἤθελε διαβρῦθῃ
 καὶ ἡ μνήμη τῶν γενομένων· ἀλλ' ἠπατήθη καθότι ἐπιζῶ-
 σί τινες ἀπομνημονεύοντες τῆς ἐν Ἱερουσαλήμ κοσμιότητος
 καὶ σωφροσύνης αὐτοῦ, καθὼς καὶ τῆς ἐν Ἰβηρίᾳ καὶ ἐν Νεο-
 χωρίῳ αὐτοῦ σεμνότητος, καὶ γὰρ θέλω σοι ἀναφέρειν τινὰ τῶν
 πολλῶν αὐτοῦ ἀριστουργημάτων ἐν τῇ ἐφεξῆς Β'. ἐπιστο-
 λῇ μου μυστικῶς καὶ πνευματικῶ τῷ τρόπῳ, ἵνα ἴδῃς πῶς
 ἀνὴρ ἐπέπρωτο νά διαδεχθῇ τοὺς Νεκταρίους, καὶ Δοσιθέους,
 καὶ Χρυσάνθους, καὶ Ἀνθίμους εἰς τὸν Θρόνον τοῦ ἀδελφοῦ
 Ἰκκώβου. Περὶ δὲ τῆς γενναίας καὶ ἀπαρδειγματίστου βοή-
 θείας τί νομίζεις; Ἀἴρω, σαφῆς καὶ οὐδὲν ὑγιές! Διότι τίς
 τῶν Ἄγιοταφίτων ἀγνοεῖ ὅτι αὐτὸς ὁ ὑποτακτικὸς αὐτοῦ
 Βενέδικτος, ὁ ἀμέσως διαδεχθεὶς αὐτὸν ἐκεῖ, πολλῶ τῷ μέ-
 τρω ὑπερκόντισεν αὐτὸν κατὰ τὴν βοήθειαν, καὶ ἐππύξῃσεν
 ἀσυγκρίτως τὰ ἐκεῖσε ἀγιοταφίτικὰ κτήματα; ὅπερ μὴ φέ-
 ρων ὁ Γέρον διακρίνει τὴν ἐπιγενομένην τῷ ὑποτακτικῷ καὶ συνα-
 δελφῷ αὐτοῦ τιμὴν, οὐκ ἐπαύσατο φθονῶν αὐτῷ καὶ ἐπη-
 ρεάζων, μέγρις οὐ κατέταξεν αὐτὸν εἰς τοὺς μακαρίτας· ἐῷ τοὺς
 ἄλλους. Ἰδοὺ, Δέσποτά μου, μετὰ πολὺς ἀπαρδειγματίστου
 κολακείας ἀλμέγει τὸν ἐπιλελησμένον Πατριάρχην ὁ ἀληθῶς
 κόραξ Κωνσταντινίδης.

Εἰς τὸν αὐτὸν 13. παράγραφον ἀκολουθεῖ ὁ Λογιώτατος
 ἱστοροῦν· « Οὗτος προσεκλήθη εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρό-
 νον γνώμη κοινῇ τῶν ἀγιοταφίτων καὶ ὄλων τῶν προ-
 κρίτων τοῦ γένους, καὶ βιαίως ἀποσπασθεὶς τῆς ἡσυχίας,
 ἀνεβιβάσθη εἰς τὴν ὑψηλὴν περιωπὴν, κυκλουμένην ἀπὸ
 τσοῦτας πικρίας καὶ θλίψεις καὶ ἀνάγκας ἀνοικονομή-
 τους. » Ἀλλ', ὦ Λογιώτατε! « μὴδ' οὕτως ἀγαθὸς περ ἐὼν
 κλέπτε νόψ » ἤθελα εἰπεῖ πρὸς αὐτὸν, ἀν' ἦτον παρῶν, ὅτε

ἀνεγίνωσκον τὸ βιβλίον, μηδὲ παρίκρουε τοὺς ἀδελφούς
 τόσον ἀδιάντροπα ὁ ἐπαγγειλάμενος ἐκφράσειν εἰς τοὺς
 συγχρόνους σου ἀληθείας, τὰς ὁποίας κηρύττουσιν αὐτὰ
 τὰ πράγματα! (Εἰσαγ. εἰς τὴν Διατρ. σελ. IV.). Ἀλλὰ σὺ,
 γέρον Γερμανέ, ἄκουσον πῶς κοινῇ γνώμη καὶ βιαίως ὑπε-
 σπίασθη τῆς ἡσυχίας ὁ ἦρω; Ἀθανάσιος. Προτεθείσης τῆς
 περὶ ἐκλογῆς συνδικακέψευς, οἱ συναδελφοὶ Ἄγιοταφῖται, (αἵ-
 τινες μόνου ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν, ἄνευ τῶν τοῦ
 γέροντος προκρίτων) διηρέθησαν τότε διχῆ ζητούντες, οἱ μὲν
 τὴν Ἀρχιμανδρίτην Καισάρειον, οἱ δὲ τὸν Ἠγουμένον Ἀθανά-
 σιον. Τότε τὸ ἀφιλόδοξον καὶ φιλήτυχόν σου ἡγουμενίδιον,
 τρέμον καὶ ἀγωνίων μὴ ψηφισθῆ ἀντ' αὐτοῦ ὁ Ἀρχιμανδρί-
 της Καισάρειος, καὶ σκεδασθῶσιν ἄρα ὑπὸ τὰ νύφη ἀκλεῖ, ἀέ-
 δηλα τὰ ἄξια λόγου προτερήματα αὐτοῦ, ἐμψυμοῖρι μη-
 νυρίζων τοιαῦτα « Ἐγὼ ἀναχωρῶ ἀπὸ τῆς μετέοιαν μου,
 ἂν προτιμηθῆ ὁ Καισάρειος » Ἀφ' οὗ δὲ ἔδοξεν ὅπως δέχο-
 τε καὶ κατὰ θεῖαν ἔσως παραχώρησιν, ἵνα πατριζοχέυτη ὁ εἰ-
 σέτι, κατὰ θεῖαν πάλιν ἀνοχὴν, πατριζοχέυων, καὶ ἐψηφίσθη
 ἄπαξ, ὡς μὴ ὤφειλε! τί δὲν ἐμηχανεύθη ὁ ἀνήρ; ποῖον δὲν
 ἐκίνησε λίθον, διὰ ν' ἀποσείσῃ τὰ πρὸ τῆς χειροτονίας αὐτοῦ
 προσβαλλόμενα παρὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐμπόδια; ὦ!
 τότε δὴ ὁ μέγας καὶ πολύτλας Ἀθανάσιος, ὁ δοκιμασθεὶς ἐν
 Ἰβηρίᾳ καὶ τιμώμενος παρὰ τῶν βασιλέων, ῥιγῶν καὶ καρ-
 δοκῶν ἐκ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν δικαίαν ἀκύρωσιν τῆς
 ἐκλογῆς αὐτοῦ, προσέπεσεν εἰς τὸν οἶκτον τῆς ἁγιοταφικῆς
 ἀδελφότητος, ἐπικαλούμενος διὰ σπλάγχχνα ἑλέους τὴν τού-
 των συνδρομὴν καὶ υπεράσπισιν. Οἱ δὲ τὴν τότε κατηναγκα-
 σμένην τοῦ ἀνδρός ταπεινώσιν, εὐαγγελικῆς ταπεινώσεως
 χαρακτηριστικῶς νομίσαντες, καὶ εἰς τὴν καθ' ὑπόκρισιν φιλαδελ-
 φίαν τοῦ μωροῦ μωρῶς πιστεύσαντες, ἀνέλαβον ὑπὲρ αὐτοῦ

πάντ' ἀγῶνα, ὑπέστησαν μυρία ὄσα, ἕως ἐπαγίωσαν αὐτὸν εἰς τὴν ὑψηλὴν περιωπὴν, τὴν τόσον δι' αὐτὸν ἐπιθυμητὴν καὶ περιώδυνον. Κρίνε ἤδη, πρὸς τῆς Ἱερωσύνης σου, κῦρ Γερμανέ, ποία βία; ποία ἀνάγκη προσεπισυνέβη, καὶ τίνος ἔνεκα παραπονεῖται ἡ Μακκαριότης του διὰ τοῦ νεανίσκου τούτου, ὅτι βιαίως ἀπεσπάσθη τῆς φίλης ἡσυχίας; Τί δὲ ὅμως μετὰ τὴν ἀνάβασιν εἰς τὸν θρόνον καὶ τὴν χειροτονίαν; Πῶς δοκεῖς, ὅτι ἀνταπέδωκε πρὸς τοὺς ἀδελφούς τὴν εὐεργεσίαν; Ἐπότισεν αὐτοὺς ἀσυνειδήτως, Δέσποτά μου, τὴν χολὴν τῆς καταφρονήσεως καὶ καταδρομῆς, καὶ μέινας αὐτὸς μονογενῆς υἱὸς τοῦ Κοινοβίου ἐνέπεσεν εἰς τὰς ἄρκυς τῶν καλῶν ἀνθρώπων τοῦ Φαναρίου ὡς, καλῆ ὥρα, τοῦ Λογιωτάτου σου. Ταῦτ' ἂν ἐξιστόρει ὁ Διακριτογράφος, ἐγένετο τὸ Συναξάριον αὐτοῦ γνησιώτερον, περιεργότερον καὶ ψυχωφέλεστερον.

Ἐν τῷ ἐξῆς §. 14 ὁ Λογιώτατος Κ. Κωνσταντινίδης ἀποφαίνεται ὡδὲ πως: « Ἄλλ' ἡ διάσωσις τοῦ Παναγίου Τάφου ἦτον θεόθεν ἀποτεταμιευμένη εἰς τὴν λαμπρὰν ἐποχὴν τοῦ ἐνδόξου τούτου ἀνδρός! » Λαμπρὰ διάσωσις τῷ ὄντι (δὲν βλέπεις;), καὶ ἀξία τοῦ ἐνδόξου τούτου ἀνδρός! Τὸ νὰ ἐξώσωσιν ὑμᾶς τοὺς Ἄγιοταφίτας ἐκ τῶν ἀνέκαθεν ἰδιοκτησιῶν σας, τὸ νὰ ἀναπετασθῶσιν αἱ πύλαι τοῦ Κοινοβίου σας εἰς τοὺς διψαλέους χρεωκοπίδας τοῦ Φαναρίου καὶ τῆς Δακίας· τὸ ν' ἀδικηθῶσι χηλιάδες ὄρφανῶν καὶ χηρῶν, διαρπαγέντων καὶ κατεσπαταλωμένων τῶν ἱερῶν χρημάτων ὑπὸ γραμματικιδίων, ἐπιτροπιδίων καὶ ἐξαρχιδίων· τὸ νὰ διαφθαρῶσι τὰ ἦθη καὶ ν' ἀμεληθῇ ἡ βελτίωσις τῶν περὶ τὴν Αὐτοῦ Μακκαριότητα προσώπων, ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια λογιζέσθωσιν ὡς τὰ καλὰ τῆς διασώσεως! Εἶναι ἀληθές, Πάτερ Γερμανέ, ὅτι ὁ καλὸς σου Ἀθανάσιος ἐγένετο εὐτυ-

χέστερος τῶν προκατόχων αὐτοῦ· καθότι ἐπὶ τῆς πατριαρχείας οὐχὶ δὲ καὶ διὰ συμπράξεως τούτου ἠνοιγήσαν τόσαι πηγαὶ πορισμοῦ διὰ τὸν ἅγιον Τάφον, ὥστε ἂν ὁ εὐτυχῆς οὗτος Ἄνθρωπος εἶχε δραχμῆς ἐγκέφαλον, ἠδύνατο νὰ κατορλώσῃ ὄντως ἡρωϊκὰς βελτιώσεις πρὸς κλέος αἰώνιον αὐτοῦ τε ἰδίως καὶ τοῦ ἁγίου Τάφου κοινῶς· ἀλλ', οἴμοι! ὁ μὲν, φέρει ἐφ' ἑαυτοῦ τὰς μελαίννας τῆς ἀμαθείας καὶ ἀνοίας κηλίδας· οἱ δὲ περὶ αὐτὸν, κόλακες ἄντικρυς καὶ θρασεῖς καὶ πανούργοι καὶ κλέπται· εἰ δέ τις φιλογενῆς ἐκ τῶν Ἄγιοταφίτων καὶ τὴν τοῦ γένους ἡμῶν προκοπὴν περὶ πλείστου ποιοῦμενος, οὗτοι πάντες παρηγκωνίσθησαν, καὶ τῶν πραγμάτων ἀπηλλοτριώθησαν, καὶ ὁ μὲν Ἅγιος Τάφος καὶ ὑμεῖς οἱ καλόγηροι φέρετε δικαίως τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ θνείδος, ὅτι καταγυμνοῦτε τὰ πτωχὰ ἔθνη ἐν ὀνόματι τοῦ ταφέντος καὶ ἀναστάντος ἐν Ἱερουσαλὴμ θεανθρώπου Σωτῆρος, τὰ δὲ ἀγαθὰ τῆς τοιαύτης ἀρπαγῆς καρποῦνται ἀσυστόλως ἄνθρωποι ξένοι, εἰσωθούμενοι λάθρως εἰς τὸ Κοινὸν, καὶ καταβροχθίζοντες τὰ ὑμέτερα· τὸ δὲ πᾶν γελοῖον, καὶ καταχλευάζοντες ὑμῶν αὐτῶν. Ἦτον ἄρα θεόθεν ἀποτεταμειμένη ἡ διάσωσις διὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, διὰ νὰ γένηται οὕτως ἀριδηλότερα ἐκ παραθέσεως ἢ ἀνεπιτηδεϊότητος τοῦ διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ καὶ διὰ τὰς ἀμαρτίας τῶν χριστιανῶν πατριαρχεύσαντος Ἀθανασίου.

Ἀλλ' ὁ Λογιώτατος Κωνσταντινίδης κοσμήσας τὴν ἐξῆς περίοδον τοῦ αὐτοῦ §. ἐκ πάντων τῶν θελητηρίων τῆς κολακείας ἀνθέων, προσήνεγκεν αὐτὴν τῷ Μακαριωτάτῳ ὡς μικρὸν δεῖγμα εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἀδρᾶν αὐτοῦ θαψίλειαν. « Προικισμένος, λέγει, με χάρισματα ΟΥΡΑΝΙΑ, ὑπομονῆν, καὶ πραότητα σπανίαν, ἐδέχετο ἀνεκτικῶς ὅλους τοὺς προπηλακισμοὺς καὶ τὰς ὑβρεῖς τῶν Ὀθωμανῶν δαρειστῶν,

ἐπαρηγόρει τοὺς ἄλλους μὲ ἐλπίδας χρηστάς, καὶ ἐπιβ-
 ρύσας τὰς ἐλπίδας του εἰς τὴν παρτέφορον πρόνοιαν ἔσπευ-
 σε νὰ λάβῃ μέτρα πρόσφορα εἰς τὸ νὰ στήσωσι τὴν ἐπὶ
 τὰ κρείττω φορὰν τῶν πραγμάτων τοῦ Κοινοῦ. » ΟΥΡΑΝΙΑ
 φαίνονται, ὦ κῦρ Γερμανέ, εἰς τὴν αὐτοῦ Λογιότητα τὰ χα-
 ρίσματα τοῦ Ἴρωος! Κελὸν τὸ Γερόντιον· πάντα σέγει, πάντα
 ὑπομένει· ἄχολον, ἄκακον ἀρνίον! ἀλλ' ὀλίγοι ἐπίστανται νὰ
 ὠφελθῶσιν ἀπὸ τῆς αὐτοῦ ἠπιότητος! Σοὶ δέ, πάτερ, δὲν
 φαίνεται μεγάλη ὑπομονὴ καὶ σπαρῖα πραότης καὶ τοῦτ'
 αὐτὸ οὐράνιον γράμμα ἢ ἀνοχὴ τοῦ Ἀθανασίου, ὑφ' ἧς ἀνέχε-
 ται νηπιώτερον ἀκούων τοιαύτας τερατολογίαις παρὰ τοῦ χα-
 μερποῦ Λογιωτάτου; Τοιαῦτα ἐν τοσαύτῳ γλυκέα στωμύλ-
 μακτα ἀφειδῶς δαψιλεύμενα, καὶ ὡς βάλσαμα ναρκωτικὰ
 Ουκματίως ἐπενεργήσαντα, ἀπεκοίμισαν τὸν γέροντ' Ἀθανά-
 σιον τὸν νήδυμον καὶ νήγρετον ὕπνον τῆς ἀνοχῆς, καὶ ἀφείλον
 ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὴν ῥάβδον τῆς ποιμαντορικῆς καὶ τὰς
 κλεῖς τοῦ Κιβωτίου· ὁ δὲ βέγγων ὄνειρεύεται ἴσως, ὅτι κρατεῖ
 αὐτὰς ἔτι, ὁ δειλαῖος! Θέλεις νὰ καταλάβῃς τὰ οὐράνια αὐ-
 τοῦ χαρίσματα; ἄκουσε πῶς μετεχίρρησε τὰ πράγματα τῆς,
 ἧς ἐνεπιστεύθη, πατριρχίας.

« Ἀδύνατον

ἔλιγεν ὁ Σοφοκλῆς,

παντὶς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν

Ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν

Ἀρχαίς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆις φανῆ » (1).

Ἄμα ὡς ἀνέβη τὴν περίοπτον ἀρχὴν ὁ ὑποκρινόμενος Ἀθα-
 νάσιος, ἀπεγύμνωσε τὴν ἐν ἑαυτῷ ἀμαθίαν καὶ ἀνικανότητα

(1) Ἀντιγ. σιζ. 175—177.

εἰς τὸ κυβερνᾶν Κοινόθια, ὑπολαβὼν τὴν κυριαρχίαν τῆς Σιών, ἐφημερίαν τοῦ Νεοχωρίου. Δέον γὰρ ἵνα, συσσωματωθεὶς μετὰ τοὺς συναδελφοὺς αὐτοῦ, συνδιασκέπτεται μετὰ αὐτῶν φιλαδέλφως περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων, ὡς περὶ πατρικοῦ οἴκου καὶ πατρικῆς κληρονομίας εἰς ὅλους ἐξίσου καθηκούσης καὶ μὴ διαιμεριζομένης· δέον, ἵνα φέρεται πρὸς αὐτοὺς μὲν, ὡς ἀδελφὸς πρεσβύτερος, διεκδικῶν τῶν οἰκειῶν δικαιωμάτων τὴν ἀκεραιότητα, πρὸς δὲ τοὺς ὑπὲρ αὐτόν, ὡς ἐπιεικῆς πατὴρ καὶ φιλόανθρωπος· οὗτος ἐξ ἐναντίας ἀπολακτίζων τοὺς νουνεγεσέτους τῶν πατέρων, παραμελῶν τοὺς ἐξ ἀπαλῶν ὑνύχων ἐγκαταγνήσσαντας εἰς τὰ πράγματα τοῦ Κοινοῦ, ἀπεκκλίει τῶν συμβουλιῶν αὐτοῦ, εἴτις συνετὸς, εὐσυνείδητος, χρήσιμος, καὶ τῆς εὐκλείας τοῦ γένους καὶ τοῦ οἴκου συμφέροντος ἐφιέμενος Ἄγιοταφίτης, καὶ κατατρέχων πολλοὺς αὐτῶν ἄνευ οἴκτου, τινὰς δὲ καὶ μέχρι θανάτου, παρεδόθη δεδεμένος χερσὶ τε ποσὶ τε εἰς τοὺς καταβροχισταῖς τῶν μεγάλων ποσοτήτων κλουπακοφόρους καὶ φεσοφόρους βωμολόχους, προσηγάγετο προσηλύτους τὴν μὲν διαγωγὴν προφανῶς αἰσχροβίους καὶ φυλοκόλακας, τὴν δὲ ἰκανότητα ἀχρείους πρὸς ἅπαντα, καὶ τούτους ἀγαπῶν καὶ ἀξιῶν τῆς ἀγαθοδοτίας αὐτοῦ ὑπολήψεως, καὶ προάγων ἐπὶ τὰ προφερέστερα τοῦ Κοινοῦ ὑπουργήματα· ἐπὶ πᾶσι δὲ ἤρξατο ὁ καλὸς σου καὶ αὐτὸς νὰ δωροδοκῆ, καὶ ἄλλους· νὰ παρορᾷ δωροδοκοῦντας εἰς ἀγιοταφικὰς ὑποθέσεις, (πρόσδος καὶ αὕτη τῆς λαμπρᾶς αὐτοῦ ἐποχῆς (1).) Ἐξέστη ὁ δυστυχεὶς ἀγιοταφίτης μὴ δυνάμενος ν' ἀναγνωρίσῃ εἰς τὸν

(1) Πατὴρ τῆς προόδου ταύτης καὶ εἰσηγητὴς πρώτιστος τῆς δωροδοκίας ἐπὶ τῆς ἡρωϊκῆς καὶ κατὰ γράμμα χρυσῆς ἐποχῆς ταύτης ἔχει τὴν τιμὴν νὰ ᾖ ἐν Ἀθήναις.... ὁ πεμπούκιλος· ἐκεῖνος· καθηγεμῶν τοῦ Λογιστάτου Κωνσταντινίδου.

ἔξαλλον τοῦτον Πατριάρχην τὸν πρόφην τεταπεινωμένον Ἀθανάσιον, ὃν ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἀδελφὸν ἐνεθρόνισεν, ἵνα μὴ ἐπιβῆ τοῦ θρόνου ἀλλότριος ἀλλαχόθεν· ἀπετροπίασθη ὁ ἀγιοταφίτης τὴν θαυμασίαν ταύτην καὶ ἐπὶ καταστροφῇ πάσης ἐξέρυττος τοῦ Κοινοβίου γενομένην ἀλλοίωσιν, καὶ ἠγανάκτησεν, ἐφ' ὅσον οὐδὲ ὄναρ ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἔμελλεν ὁ παλαιὸς τῶν ἡμερῶν ἀγιοταφίτης Ἀθανάσιος ν' ἀνακυκλήσῃ οὕτως ὑπερφιάλως πρεσβεῖα, ὅποια τοσοῦτοι αἰῶνες γεράρχαντες ἐπεκύρωσαν· ἔφριξεν ὁ ἀγιοταφίτης, ἰδὼν τὰ εἰσοδήματα τοῦ Κοινοῦ καταδαπανώμενα, τῇ μὲν εἰς τὰς κατὰ τῶν συναδελφῶν αὐτοῦ καταδρομὰς, τῇ δὲ εἰς πλουτισμὸν ὀλίγων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱεροσύλων, καὶ τινῶν Βλαχομπογοδάνων· ἐδάκρυσεν ὁ ἀγιοταφίτης, ἐξουθενούμενος, περιβριζόμενος, λοιδορούμενος, διωκόμενος, καὶ εἶπε κινῶν μετὰ λύπης τὴν κεφαλὴν «*Ἐμελεῖ ἄρα!...*» Δὲν εἶδες, Γέρον Γερμανέ, οὐδὲ ἤκουσες πολιορκητάφους καὶ σεβασμίους συναδελφούς σου δακρύνοντας καὶ καταρωμένους καὶ ἐπικαλουμένους ἐν ἐνδομύχῳ ἄλγει τὴν Οὐρανὸν δικαιοσύνην. ὦ! τότε δὲν ἤθελις εἶσθαι τόσον σκληροκάρδιος, οὐδὲ μισάδελφος, ὥστε νὰ σπιλώσῃς τὸ καλὸν σου φιλοπόνημα εἰς τὰ τρυαῦτα οὐράνια χαρίσματα τῆς Δογιωτατικῆς Διατριβῆς.

Ἀλλὰ δεδόσθω, καὶ προικισθῆτω καὶ τὸ ἀφ' ἡμῶν ὁ Ἡρακλῆς τοῦ Κωνσταντινίδου διὰ τὸν γάμον αὐτοῦ πρὸς τὴν καλλίσφυρον Ἡβὴν μὲ τὰ οὐράνια ταῦτα ἔδνα, τὴν ὑπομονὴν, λέγω, καὶ τὴν πραότητα· τί τὸ ἐκ τούτου; καὶ ποῖος, πρὸς θεοῦ! *Ἐξηγταβελόνης* δὲν εἶναι πεπραιοικισμένος μὲ τὰ χαρίσματα ταῦτα; τίνος φιλαργύρου ἰδρόνει τὸ οὖς, ὅσον καὶ ἂν προπηλακίζηται, ὅσον καὶ ἂν πισσαλείφηται, ἀπαιτούμενος ὀβολὸν καὶ τοῦτον διὰ τόκον δανείων; Ποῖος ἀθίγγανος φέρει εἰς νοῦν τιμὴν, ἀξιοπρέπειαν, ὑπόληψιν, θρησκείαν, συν-

εἶδῃσιν, προκειμένου νὰ λύσῃ τὸ βαλάντιον; ποῖος Ἀθανάσιος, ὅπως μὴ ἀποδώσῃ τὰ ὀφειλόμενα, δὲν γίνεται ὑπομονητικὸς, πρῶτος, ἀνεκτικὸς, καὶ, κατὰ τὸ εἰρημένον, « τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα [ἀπὸ] πάντας κερδήσῃ; » Ἐπειτα πηλίκος ἄθλος οὗτος ἥρωος, τὸ νὰ καταπίνῃ καθεῖμενος τοὺς προπηλακισμοὺς καὶ νὰ σιωπᾷ; Μὴ δὲν ἔπασχον ταῦτά κ' ἔτι τούτων χεῖρονα οἱ δυστυχεῖς αὐτοῦ προκάτοχοι; ἦσαν ἄρα καὶ αὐτοὶ ἥρωες μεταξύ τῶν Πατριαρχῶν;

Ἄλλ', « οὐχί! ἀποκρίνεται τὸ καλὸν Λογιωτατίδιον ὁ ἐμὸς ἥρωος Ἀθανάσιος ἐπέφερε καὶ ἡρωϊκὴν ὄντως τὴν θεραπείαν· προσκαλεσάμενος περὶ ἑαυτὸν τοὺς φρονημωτέρους τοῦ γένους... συνεσκέφθη περὶ εὐρέσεως τρόπου ἱκανοῦ καὶ τὸν κίνδυνον ν' ἀποσεῖσῃ, καὶ τὰ δίκαια τῶν δαρειστῶν ν' ἀσφαλίσῃ, ὅσον τὸ δυνατόν. » Ἄλλὰ μὴ σύγε πλανηθῆς, Γερμανέ, οὐδ' ἐκ τούτων, οὐδ' ἐκ τῶν καθεξῆς εὐπροσώπων ἀπολογημάτων, πρὶν ἀκριβῶς εἶδῃς ποῖοι τινες, καὶ πῶς διεξεπεραίωσαν οὗτοι οἱ τοῦ γένους φρονημώτεροι τὴν τῶν πραγμάτων διαχείρησιν. Τοῦτο μὲν οὖν ὁ λόγος προῖων θέλει σέ διδάξει, ἄξιμαι, ἀρκούντως. Σὺ δ' ἐν τούτῳ διάτρεξον διὰ τοῦ βλέμματός σου τοὺς ἐν τῇ Διατριβῇ ἐφεξῆς παραγράφους τῆς Λογιότητός του, καὶ ἴδε πῶς ἐν μὲν τῷ §. 15 « Ἀπέστειλεν (ὁ Ἀθανάσιος) ἐπίτροπον εἰς Βλαχομολδαυίαν τὸν Καισαρείας τῆς Φιλίππου Καισάρειον » ἐν δὲ τῷ §. 16. « Ἐγεύετο τὴν πικρίαν τῶν θλίψεων· διότι τὸ σχέδιον τῆς ἐλαττώσεως τῶν τόκων δὲν ἐστάθη δυνατόν νὰ ἔμβῃ εἰς πρᾶξιν ἐν Ἱερουσαλήμ. » Διηγῆματα τραγικὰ τοῦ Σοανίου, κινουῦντα τὸν ἔλεον! Ἐν §. τῷ αὐτῷ. « Ἐξέκαυσε, λέγει, τὸν ζῆλον τοῦ Βογορίδου Πρώκιπος τῆς Σύμου! » Πλὴν ἐνταῦθα ἄς μοι συγχωρήσῃ ἡ χάρις του! Ὁ τῶν κοινῶν χρημάτων ἐνθερμος ἔραστῆς Κ. Βογορίδης δὲν εἶχε γρίαν οὐδε-

μλαν τῆς ἐπικλήσεως τοῦ γέροντος Ἀθανασίου, ὅπως ὀρέξη
 χεῖρα βοηθείας εἰς τὸ ἀγιοταφικὸν Κιβώτιον· ὁ διακαὴς ζῆ-
 λος τοῦ ἀνδρὸς ὁμολογεῖται ὡς ἀείποτε ἐκκεκαυμένος νάφθη
 καὶ πίσση καὶ στυππεῖω καὶ κληματίδι, καὶ ἀείποτε ἔτοιμος
 καὶ αὐτεπάγγελτος πρὸς βοήθειαν τῶν Κοινῶν, πολλάκις καὶ
 τοῦ δέντος πυρπολιστικώτερον! Πῶς λοιπὸν προσβάλλει τὸ
 φιλότιμον τοῦ Κ. Βογορίδου δι' ἀνηικείων ἐκφράσεων; Πάλιν
 ἐν §. τῷ αὐτῷ· «*Ἔθετο, λέγει, σχέδιον ἀσφαλὲς τὴν ὀλιτε-
 λῆ κατάρρησιν τοῦ τόκου.*» Πῶς σοι δοκεῖ καὶ οὗτος ὁ
 ἄλλος τοῦ ἤρωος; οὐχ Ἡράκλειος; ἀλλ' ἂν εἰσπακουσῶσι εἰς
 τὰ ὄτ' Κυρίου Σαββαῶν αἱ τισούτων φηριῶν πτωγῶν
 ἀδικηθέντων κτερεῖ, νομίεις, Δέσποτά μου, ἔκνον τὸν ἕνα
 τάρταρον διὰ τοὺς ἀδικήσαντας, κἄν τε Πατριάρχας, κἄν τε
 Συμβούλους ἐκείνου;

Ἀλλὰ τὸνταῦθεν φαίνεται ἡ Διαπορβὴ μετημφισμένη χρι-
 τῶνα εὐφροσύνης καὶ ἡμετέρας δι' ἄχρυσον. Ὁρᾷς τοὺς
 ἐξῆς προγράφοις οἷον ἐσιρπῶντας καὶ χορεύοντες ἐν ἀγαλ-
 λήσιν· διὰ τί τοῦτα; διότι ἐντεῦθεν ἤρξατο καὶ ἡ εὐτυχία
 τοῦ χριστοῦ νεανίου καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ συναδελφῶν. «*Ἡ
 Αὐτοῦ Μεγαλειότης, λέγει, (ὁ Σουλτὰν Μαχμουῦδ) θέ-
 λων γὰρ δῶσθαι μίαν νέαν καὶ διάσημον ἀπέδειξεν τῆς ἐπι-
 εικείας καὶ ἀγάπης του πρὸς τὸ Γραικικὸν ἔθνος (!!)...
 προσέταξε γὰρ δοθῶσιν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ ταμείου εἰς τὸ
 Κοινὸν τοῦ Παραγίου Τάφου πεντακόσμαι χιλιάδες γροσίων
 διὰ γὰρ μοιρασθῶσιν εἰς τοὺς δαρειστοὰς καὶ γὰρ γένη ἀγαθὴ
 ἔνταξις τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους κτλ.*» Εἰς ταῦτα ἐπάγει
 ἐνθουσιῶν ὁ νέος §. 20: «*Ἐνταῦθα πλέον ἡλλυξαρ τὰ τοῦ
 Παραγίου Τάφου μορφήν· τὸ πᾶρ μετεβλήθη εἰς τὸ αἰ-
 σιον καὶ χαροποιόν!*» Φαντάσθητι ἤδη, ὦ γὰθὲ γέρων,
 500,000 γρόσια, εἰς ἀργυρᾶ νεόκοπα πεντόγροτα, ἀκτινοβο-

λούντα ἐν μέσῳ τοῦ Φαναρίου «ἀληθινὸν ἀνδρὶ φέγγος,» κατὰ Πίνδαρον, καὶ τὸν εὐσυνειδήτην Φαναριώτην μὲ κεχηγνὸς σόμα καὶ διψαλέα ὕμματα περιμένοντ' ἀνυπομόνωσ τὸ σχμεῖον τῆς διαρπαγῆς. Ἢδῆ ἠτοιμάζοντο βαλάντια, ἠκονίζοντο ὄνυχες, ἔτριζον ὀδόντες, ὠνειροπολοῦντο ἀπυκαταστάσεις, εὐτυχίαι παστάδος, ἀφραβῶνες ἀδελφῶν καὶ θυγατέρων, καὶ ἡ λύσσα τῆς αἰσχροκερδείας ἦτον ἤδη εἰς τὸν διακαέστερον αὐτῆς ἀναβρασμὸν, ὅτε «*Συγχρότως, ἱστορεῖ ἡ λογιότης τοῦ §. 22, διωρίσθησαν ἐξ αὐτῶν ἐκλεγέντες οἱ πλείον εὐσυνειδήτοι καὶ συγκεκροτημένοι μὲ ἀξιότητα καὶ πείραν. Αὐτοὶ ἐπιβρωγνύμενοι ἀπὸ τὸν ζῆλον τοῦ Πατριάρχου καὶ ἀτερίζοντες εἰς τὸ παράδειγμα τῆς ἀκουράστου ἐπιμελείας τοῦ ἤρξαντο τακτικῶς νὰ μεταρρυθμίσωσι τὸ χρέος καὶ νὰ τακτοποιῶσι τὰ χρηματικά τοῦ Κοινοῦ!*» Κάλυμμά τι σεμνοπρεπείας ἀκαίρου ἐφηπλωμένον ἀπειροκάλως παρὰ τοῦ πανούργου λογιωτάτου ἐναποκρύπτει τὸ χάριεν καὶ κωμικόν τοῦ μέρους τούτου τῆς ἱστορίας, καὶ στερεῖ τοὺς περιέργους τῶν ἀναγνωστῶν τῆς ἐξ αὐτοῦ διασκεδάσεως. Ὄθιν ἄς ἔχω τὴν ἀδεικν, ἀν περιστεύλας ἄκραν τινὰ τῆς σκηπῆς ἐπιδείξω σοι μέρος τοῦ ἀληθοῦς δράματος, ἵνα μὴ σε ἀπατᾷ τοῦ λοιποῦ ἢ τῆς ὑποκρίτεως προσωπίς. Τεθέντων εἰς τὸ μέσον τῶν Σουλτανικῶν πεντογρόσων, ἐκκλησίας γενομένης, καὶ πάντων τῶν Εὐγενεστάτων τοῦ Φαναρίου συναθροισθέντων κύκλωθεν κύκλω (1), ἡ Αὐτοῦ Μακκαριότης ἐτέλεσεν, ὡς λέγεται, κωμικὴν τινὰ ἱεροπραξίαν. Φορέσας τὸ ῥάσον αὐτοῦ καὶ ἐπανωκαμηλάουκον, ἐπὶ δὲ τούτοις τὸ ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον,

(1) «Περὶ κύκλωσάν με κύνας πολλοί, συναγωγῇ πονηρευμένων περιέσχον με.» Δαβὶδ ψαλ. κβ.

καὶ βαλὼν ἐν κατανύξει τὸ, *Εὐλογητός, ἀνέγνωσεν ἐπὶ τῶν φαλαγγηδὸν ἐστοιχωμένων στιβῶν τῆς βασιλικῆς δωρεᾶς εὐχὴν τινεα, ὡς ἐκείνην τὴν τῆς ἀρτοκλασίας, ἐν ἧ μνημονεύονται οἱ πεντακισχίλιοι ἄνδρες χορτασθέντες διὰ θαυματουργίας, καὶ ἐπίζητεῖται ὁ ἐκ Θεοῦ ἀγιασμός πρὸς τοὺς ἐξ αὐτῶν μεταλαμβάνοντας πιστοὺς δούλους αὐτοῦ. Τότε ἔψαλλον οἱ παρόντες, οἱ μὲν τὸ, « Πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπέϊασαν κτλ. » Οἱ δὲ, οἵτινες συνίστων αὐτοσχεδίως τὸν ἀριστερὸν χορὸν, ἐν ταῖς χερσὶ κατέχοντες τὰς κυρβασίας (καλουπάκια) ἀνεφώνουν μὲ προκεκλιμένας τὰς κεφαλὰς τὸν Πολυχρονισμόν τοῦ Μακαριωτάτου, Θειοτάτου τε καὶ Ἁγιωτάτου Πατρὸς καὶ Πατριάρχου τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, Συρίας, Ἀραβίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Καρᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἁγίας Σιών Κυρίου, Κυρίου Ἀθανασίου, εὐλογοῦντος αὐτοὺς ὀλοψύχως ἄμφω ταῖς χερσίν. Ἐπὶ τέλος δὲ ἡ αὐτοῦ Μακαριότης πληρώσας τὰς χεῖρας ἀργυρίου, ὡς οἱ διανομεῖς τῶν κολλύβων εἰς τῶν ἐκκλησιῶν τὰ προαύλια, ἔψαλε, πολλῶν παιδαρίων, ὡς ὁ Γεώργιος, ἰσραηλιτῶν, τὸ κοσμοχαρμόσυνον ἐκεῖνο « Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός κτλ. » Καὶ τότε δὴ τότε ἐπέπεσον ἀκάθεκτοι ὅπως κατὰ τῶν δυστυχῶν στιβῶν μετὰ θείου καὶ ἐκκεκαυμένου ὄντως ζήλου οἱ φιλογενεῖς, ὡς ὁ λαὸς τὸ μέγα Σάββατον ἀρπάξων τὸ Ἅγιον Φῶς εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως (I), οὗτος μὲν τὴν ὁμολογίαν*

---

(1) Μετὰ πλείους μου ἀπορίας, Πάτερ Ἄγιε, δις, τρίς φυλλολογίσας τὸ περὶ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως Σύνταγμα σου, οὐδὲ γὰρ εὔρον περὶ τῆς δικθρυλλήτου ἱερᾶς φωτοφανείας ταύτης. Τί τὸ αἴτιον τῆς τοιαύτης ἀεικῆς; σιωπῆς σου; ἢ ἠγνοεῖς ἄρα, ὅτι πολλοὶ τῶν ἀπλουστέρων ἀδελφῶν, εἰς κοινὰς καὶ ἀδελπότητος φήμας, οὐκ οἶδα πῶθεν διαδοθείσας, πιστεύοντες.

του, ὁ δ' ἄλλος τὴν τῆς θείας του, ὁ δὲ τὴν τῆς συνοίκου του, καὶ ὁ δεῖνα τὴν τῆς καλῆς ἐκείνης χήρας ... Ἐξοφλήθησαν αἱ ὁμολογίαι τοῦ Εὐγενεστάτου..., τῆς Ἐκλαμπροτάτης..., τοῦ Τιμιωτάτου... Οὕτω πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς τῆς πανηγύρεως τὰ εὐλογημένα πεντόγροσα ἂν εἶδες σὺ, πτωχὲ Γερμανέ, νὰ ἴδῃ καὶ ὁ πτωχὸς δανειστής τῆς Κωνσταντινουπόλεως,

οἱ μὲν νομίζουσιν, ὅτι τὸ ἐν τῷ Ναῶ τῆς Ἀναστάσεως ἀνάκλιον μεταδιδόμενον τῷ λαῷ Ἁγίον Φῶς εἶναι θαυματουργία τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Χριστοῦ πρὸς δόξαν· δῆθεν τοῦ τάφου αὐτοῦ κατ' ἔτος, ἐν οὐ δέοντι, ἐνεργουμένη· οἱ δὲ, φαντάζονται μετὰ τοῦ σοφωτάτου Κοραῆ, ὅτι πλαστουργεῖται τοῦτο κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν μοναχῶν πρὸς ἐξάπατν τῶν ἀπανταχόθεν ἀγγελιδῶν συρρέοντων τότε Ἑλλήνων, Ἀρμενίων, Ἀράβων, Κοπτῶν, Σύρων, Χαμπεσιῶν, Γεωργῶν, Σλάβων, Ρώσων, Λατίνων κτλ; Τίνοι ἐνεκα λοιπὸν ἐρείσθης καὶ ἐνὸς ἐξηγητικῆ παραγράφου ἢ σημειώσεως; Ὅτι μὲν οὐδετέρη τῶν εἰρημένων περὶ τούτου δοξασιῶν εἶναι ἢ δύναται νὰ ᾖται ἀληθῆς, νομίζω ὅτι καὶ μικρὸν ἔχων νοῦν ὁμολογήσεις καὶ αὐτὸς ὅτι δὲ μέγα καὶ φρικτὸν ὄνειδος προσάπτεται δικαίως παρὰ τῶν νοῦν ἔχόντων εἰς τοὺς εἰδότας καὶ κρύπτοντας τὴν ἀλήθειαν, καὶ τε Πατριάρχης τις ᾗ, καὶ τε ἱεροκέρυξ, συνεπίσταται· Πῶς λοιπὸν ὑπέρες; ὁ τῶν κατὰ Χριστὴν ἀλθαιῶν διαπρήσεις σὺ κήρυξ νὰ ὑποβάλλῃς διὰ τῆς σιωπῆς σου ἐν μέσῳ τοῦ φασεφόρου ἐξ αἰῶνος τοιαύτην ἐπονείδιστον πλάνην, φενακίζουσιν τοὺς λαοὺς καὶ σκανδαλίζουσιν τοὺς πεπαιδευμένους, καὶ ν' ἀψήσης ἐν τῷ σκοτει τῆς ἁμαρτιολίας τὴν περὶ τοῦ Ἁ. Φωτὸς ὑπόθεσιν, προμνηστεύων οὕτω τοῖς ἀδελφοῖς τὴν ἀπάτην, καίτοι ὦν ἐλεύθερος τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος ἱερεὺς καὶ διδάσκαλος; Δὲν εἶναι ταῦτα ἔργα καλὰ, Δέσποτά μου· δὲν εἶναι χριστιανικά. Παύσατέ ποτε, πρὸς Θεοῦ! ὠφελούμενοι ἐκ τῆς μορίας καὶ ἀμαρθείας τῶν λαῶν· φωτίζετε, μὴ σκοτίζετε τοὺς χριστιανικοὺς διὰ τῶν τελετουργουμένων φώτων σας. « Μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκοτους, μάλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε... Τὰ δὲ πάντα ἐλεγόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστί. » (Πρὸς Ἑφ. ε. 11—14.) Ἄλλ' ἐπιβάλλει σοι μακρῶς τὴν σιωπὴν ἴσως ὁ Πατριάρχης σου ἐπιτάσεων ἐπαξίως τῆς ζοφεράς αὐτοῦ ἀμαρθείας·

« Ἄλλου λόγου μεμνησθαί· τόνδε δ' οὐδαμῶς;

« Καίρις γεγωνεῖν· ἀλλὰ συγκαλυπτός!» (Δίσχολ. ἐν Προμ., 522.)

ὅστις εἶχεν εὐλόγησαι πρὸ μικροῦ τὴν εὐεργεσίαν τοῦ Μαχμοῦδ. Οὕτως ἔμεινε πάλιν τὸ ταμεῖον ἀνευ ὀβολοῦ, διερεθίσαν μόνον τὴν τῶν ἐγκρίτων ἀπληστίαν. Τότε δ' ἐπειήσαν τὸ ἐξῆς: Ἐξελέξαντο εὐσυνειδήτως τοὺς εὐσυνειδητοτέρους τῶν χρεωκοπιδῶν, καὶ ἀπέπεμψαν αὐτοὺς εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὄυσοντας καὶ ἀπολέσοντας ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Τάφου. Τότε καὶ δύστηνά τινα ἐξαμβλώματα τοῦ Κλήρου, ἡμίγυμνα καὶ πειναλῆα καλογηρίδια, ἐξ ἀνελευθέρου χαμερπείας ὑρμώμενοι, καὶ τὰς οὐρωδᾶς τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν δεσποινῶν ὕς καταφιλοῦντες, καὶ, κατὰ τὸν Θεολόγον (I),

«... ἐ μὲν ἐκ χειρῶν πύλεκον μέγαν, ὅς δ' ἄρ' ἐχέτην

« Ῥίψας, ἕς δὲ θυρῆν, ὅς θυρῆα, ἕς δὲ πυράγγην...»

« Στεινύμενοι, στείοντες...»

εἰσεχώρησαν εἰς τὰ πράγματα καὶ προσεκρίθησαν εἰς ἐξαρχίας. Ἐφορολόγουν λοιπὸν καὶ οὗτοι ἀκακίνοι τοὺς πτωχοὺς καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου ἐνδεεῖς, ἀλλὰ, κατὰ δυστυχίαν, εὐλαβεστέρους τοῦ προσήκοντος ἀδελφοὺς χριστιανούς, ὡς ἂν μὴ ἦσαν ἱκανὰ εἰς αὐτοὺς τὰ ὑπὸ τῆς βαρβάρου τυραννίας ἐπιβεβλημένα δυσβάστακτα φορολογικὰ βάρη, καὶ ἀπέσπων ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς πενίαις καὶ τὴν ἐσχάτην δρᾶκα τοῦ ἀλεύρου. Ἀλλ' ἄρα μετὰ τοῦ γενικοῦ τούτου ὀνειδούς τοῦ ἀπονεμηθέντος εἰς τὸν ἅγιον Τάφον συνεπεγένετο κἂν καὶ μικρὸν τι ἢ μέγα ὄφελος δυνάμενον ν' ἀντισηκώσῃ τὴν ἠθικὴν ζημίαν; οὐδαμῶς· καθότι ἕκαστος τῶν ἐντιμοτάτων ἐξάρχων, παρὰ τὰς μεγάλας καὶ κατεπειγούσας ἀνάγκας τοῦ ἁγίου Τάφου, κατετρέχετο ἀπὸ ἰδί-
ας πληγᾶς ἔτι μᾶλλον δυσιάτους καὶ προῦργιαίτερας. Ἐκ τῶν

συναχθεισῶν λοιπὸν ποσοτήτων ἄφελε τὸ μὲν Α' τρίτον διὰ τοὺς ἐξάρχους, τὸ δὲ Β' τρίτον διὰ τοὺς αὐτῶν προαγωγίας καὶ προστάτας, τὸ δὲ Γ' τρίτον δι' ἐξοδα γραμμάτων εἰς λογιωτάτους Γραμματικούς, δι' ἀγαθοεργίας εἰς ἄγαμα κοράσια, καὶ δι' ἄλλας ἐκτάτους περιστάσεις· ὅλα δὲ τὰ ἐπίλοιπα ἀπεταμιεύοντο εἰς τὸ ἐν Φαναρίῳ Μετόχιον καὶ διενέμοντο τακτικῶς εἰς τοὺς δανειστάς. Ἴδου, διδάσκαλε Γερμανέ, πῶς οἱ μὲ ἀξιοσύνη καὶ πείσαν συγκεκριημένοι, ἐπιβρώννυμενοι ἀπὸ τὸν ζῆλον τοῦ κυρ Ἀθανασίου μετεβρόθυμιοσαν καὶ ἐτακτοποιήσαν τὰ χρηματικά τοῦ Κοινοῦ, καὶ πῶς ἔπρεπε νὰ ἐκδέσῃ αὐτὰ ἡ λογιότης του, ἐὰν δὲν ἐμελλε νὰ καταπτυσθῇ ὡς κόλαξ καὶ παρσίτος. Ἀλλά, τί δεῖ τὰ πολλά; ...

« — χρυσέα

« Κλῆς ἐπὶ γλώσσα βέβακε.» (2)

Εἰς τὸν § 24 τῆς Ἀθανασιαδος, ἐξυμνεῖ τὰς ἀριστείας ἄλλου ἥρωος, τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἰωβ, ἀποσταλέντος ὡς πρέσβειος παρὰ τῆ αὐτῆ τῆς Αὐστρίας ἐπὶ συνάξει ἐλέου παρὰ τῶν ὀρθοδόξων κατοίκων τῆς ἐπικρατείας ἐκείνης. « Τῆς πρεσβείας, λέγει, ταύτης ἔπαινος ἐστάλη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Θεοῦ Ἰωβ, ἀγῆς ἐμβριθῆς, σπονδαῖος καὶ ζηλωτῆς κτλ.» Τὰ ἐγκώμια ταῦτα, Δέσποτά μου, πρὸς ἔρχονται μέρος μὲν ἀπὸ τῆς περὶ τὰ ἐγκώμια μανίας τῶν λογιωτάτων τοῦ Φαναρίου, καθὼς ἀνελευθέρως καὶ δουλοπρεπῶς ἐκπεπαιδευμένων, τὸ πλεῖστον ὅμως καὶ ἀφ' ἐτέρας τινὸς μερικωτέρας αἰτίας· διότι τὸ κλῶν τοῦτο παιδάριον, ὅσον κλῶν καὶ ἂν ἦ καὶ στωμύλον, ὅσον καὶ ἂν φημίζῃται κατ' ἐξοχὴν ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΣ, φοβεῖται ἔμως τὸν ἐπιτυχέστατον ἐκείνον τῆς κολακείας πρωτομαγίστορα κατι-

(2) Λίσχ. Πρ.μ.

σχύσαντα νὰ κατέχη παχυτέραν δραγμὴν τῆς μακαρίας γε-
νειάδος, φοβεῖται, λέγω, μὴ παροξυνθεὶς ἐπὶ περιφρονήσει ὁ φο-
βερός ἐκεῖνος αὐθέντης καὶ δεσπότης τοῦ αὐθέντου καὶ δεσπό-
του Ἀθανασίου, ῥίψη τὸν μικρὸν τοῦτον

« — ποδὸς τεταγῶν, ἀπὸ βλοῦ θεσπεσίου.

« — ἀργαλέος γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι! » (1)

Ὁ διάκονος Ἰῶβ ἐμβριθῆς! Γνωρίζεις τὸν διάκονον Ἰῶβ, Γερ-
μανέ; ἡ δοκοῦσα τοῦ ἀνθρώπου ἐμβριθεια εἶναι πονηρία
ἀντικρυς καὶ δολιότης καὶ ιδιοτέλεια, ὑπὸ τὸ ὕψοφρον
τῆς φαρισαϊκῆς ἀλαζονείας. Ἐξομολόγησον τὸν Γεώρ-
γιον μυστικῶς, ἵνα σοι εἴπῃ αὐτὸς περὶ τῆς ἐμβριθοῦς χαι-
ρεκακίας τοῦ ἐγκωμιαζομένου, καὶ περὶ τοῦ φθόνου καὶ τῆς
μνησικακίας αὐτοῦ. Ὁ διάκονος Ἰῶβ σπουδαῖος! Γνωρί-
ζεις τὸν διάκονον Ἰῶβ, Γερμανέ; ἡ σπουδὴ τοῦ ἀνθρώπου
ὄργᾳ πρὸς φιλοπραγμοσύνην, πρὸς κερδοσκοπίαν, πρὸς βραδι-
ουργίαν. Ἐξομολόγησον δειλοὺς τινὰς καὶ ἀφώνους σήμερον
Ἄγιοταφίτας, ἵνα σοι εἴπωσιν, ὅποιαν καὶ ὄσπην σπουδὴν καὶ
δραστηριότητα καταβάλλει πρὸς καταδρομὴν τῶν ἰδίων ἀδελ-
φῶν. Ἄλλ' ὁ διάκονος Ἰῶβ καὶ ζηλωτῆς! Ὡ, δὲν γνωρίζεις
βεβαίως τὸν διάκονον Ἰῶβ. ἔχει καὶ αὐτὸς τὸν ἐκκεκαυμέ-
νον ζῆλον τῶν Κυρίων, Κυρίων... Ζηλωτῆς πρὸς παραγκώνι-
σιν τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ πρὸς κατάστασιν ἑαυτοῦ ἀντὶ πολλῶν.
Ἄπληστος τοῦ ἀρπάζειν, καταλαμβάνει πάντας τοὺς στρόφιγ-
γας τῆς χρυσορρύθρου πηγῆς τῶν ἁγιοταφικῶν προσόδων,
αὐτουργὸς καὶ αὐθέντης πάσης ὑποθέσεως, παρῶν εἰς Αὐστρί-
αν, παρῶν εἰς Ἱερουσαλήμ, παρῶν εἰς Δακίαν, πανταχοῦ
παρῶν καὶ τὰ πάντα τρυγῶν. Ζηλωτῆς! προφαίνει μέχρις

(1) Ὁμ. Ἰ. Α. 591. 589.

ἐνθουσιασμοῦ ἄμετρον σέβας εἰς τὰ ἱερὰ προσκυνήματα, ἔρωτα πλατωνικὸν ὑπὲρ τοῦ Κιβωτίου, μαρτυρικὴν σταθερότητα εἰς τὸν Χριστὸν, ὅταν πρόκειται χρυσὸς φιλοχρίστου τινὸς (1), ἐν ᾧ ἄλλως εἰς τὰς συναναστροφὰς καὶ μάλιστα τὰς ἐν Δακίᾳ ἐφάνη ἀρκετὰ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ 19^{ου} αἰῶνος ἄνθρωπος, καθ' οἰονδήποτε θέλεις τρόπον. Μ' ὄλον τοῦτο, Γέρων μου, ἐκ τῆς μεγάλης αὐτῆς καὶ πολυκρότου ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ, ἐξ ἧς προσεδοκᾶτο ὁ ἄπλετος καὶ βαρυτάλαντος χρυσὸς τοῦ Γύγου καὶ τὰ ἐξαπάλαιστα χρύσεια ἡμιπλίνθια τοῦ Κροίσου (2) εἰς τοὺς νέους Δελφοὺς τοῦ χριστιανισμοῦ, μᾶς ἀγγέλλει μετ' ἀμνηχανίας ὁ Λογιώτατος ὅτι, « *ΜΟΛΙΣ ἐστάλη βοήθεια εἰς τὸν Πατριάρχην ΠΕΡΙΠΟΥ ἑκατὸν χιλιάδες γρόσια.* » Ἐκ μέσου ὅμως τῶν δύο τούτων ἀντικυμαινομένων καὶ ἀντεκκρουομένων μοριδίων: ΜΟΛΙΣ καὶ ΠΕΡΙΠΟΥ καταποντίσθησαν τριάκοντα (ἵνα μὴ εἶπω τριάκοντα καὶ πέντε) χιλιάδες· διότι κατ' ἀλήθειαν, μόλις περίπου ἐβδομηκοντα χιλιάδες γρόσια ἀπέλαβε τὸ Κοινόν.

Ἀλλὰ πρὸς τὸ παρὸν ἀφείς τὸν Ἰῶβ ἐπὶ κοπρίας, ἄς σοι ἀναλύσω καὶ τινὰ τῶν ἐξῆς τοῦ Λογιωτάτου χαριεντισμῶν.

« *Αὐτὰρ ἐγὼ καὶ τοῦο καὶ ἄλλης μνήσομαι αἰοδῆς.* »

Εἰς τὸν § 26 ἀναφέρεται ὁ πολύτλας Ἀθανάσιος ὡς ῥέκτης ἔργου, εἰς οὗτινος τὴν κατόρθωσιν τόσον συνετέλεσεν ἡ ἥρωϊκὴ Αὐτοῦ Μακαριότης, ὅσον σὺ, Πάτερ Γερμανεῖ, καὶ ὁ Λογιωτάτος σου. « *Τότε, λέγει, ἔλαβε... τὴν εὐμενῆ καὶ φιλόανθρωπον συγκατάθεσιν τοῦ εὐσεβεστάτου αὐτοκράτορος ΝΙΚΟΛΑΟΥ, εἰς τὸ γὰρ σταλῆ εἰς ἕξαρχος ἐκ μέρους τοῦ*

(1) « Μὴ δωρεὰν Ἰῶβ σέβεται τὸν Κύριον; (Ἰῶβ. Κεφ. Α'. 9.)

(2) Ἡροδ. Βιβ. Α'. 14. 50.

παραγίου Τάφου, διὰ τὰ συνάξη ἐλέη προαιρετικὰ παρὰ
 τῶν εὐλαβεστάτων ὀρθοδόξων κατοίκων τῆς Ῥωσσοικῆς
 Ἐπικρατείας, κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν ζήτησιν καὶ παρά-
 κλησιν τοῦ Πατριάρχου. » Καὶ Πατριάρχην ἐννοεῖ πάντως
 τὸν ἥρωα μεταξὺ τῶν Πατριαρχῶν! Ἀλλὰ, μὴ πρὸς βάρους τοῦ
 ἥρωος, ὁ ἄθλος ἀνάγεται εἰς ἕτερον ἥρωα, τὸν προκατόχον
 τούτου Παλύκαρπον. Ὁ νουνεχὴς οὗτος Πατριάρχης πρὸ πολ-
 λοῦ εἶχε ζητήσει ἐπιμόνως δι' ἀλλεπαλλήλων πρὸς αὐτὸν ἀμέ-
 σως τὸν Αὐτοκράτορα ἐπιστολῶν τὴν εἰς τοῦτ' εὐμενῆ κατὰ-
 νευσιν τῆς Α. Α. Μ. Ἡ ἀδεια δ' ἦτον ἤδη κεχορηγημένη,
 ὅτ' ἐξερέαρχησαν τὰ Ἑλληνικὰ τὸ 1821, καὶ ὑπὸ τῶν ἀντι-
 σπάστων σάλων περιδονούμενος, ἐτελεύτησεν ὁ γηραιὸς ἐκ
 τῶν ἀπαρηγορήτων αὐτοῦ θλίψεων τὴν ἱερὰν καὶ μακαρίαν
 τελευτήν, ὡς λέγεις καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ σου (1), πρὶν
 φθάσῃ, ἵνα στείλῃ τὸν ἕξαρχον. Ἐπὶ τῆς ἀδείας ταύτης ἦτον
 ἤδη καὶ ὁ ἕξαρχος προκεχειρισμένος παρὰ τοῦ ἥρωος Ἀθανα-
 σίου, καλόγηρός τις ἀγιοταφίτης ἐκ προσωπικῆς ἰκανότητος·
 τὸν ὅποιον ὁμως ἀγνοῶ τί πλῶν ὁ μακάριος ἐξηπάτησε τόσον
 ἀγαρακτηρίστως, προσκαλεσάμενος κόρρωθεν τὸν δεύτερον
 τοῦτον ὑποψήσιον. Ἰδοὺ λοιπὸν πόσον πιστῶς ἐκτίθησι τὸ
 πρᾶγμα ὁ μεμισθωμένος ἐγκωμιαστὴς, λέγων ἐν § τῷ αὐτῷ
 « Προβλέπων πάντοτε ὁ Πατριάρχης τὴν χρημίαν τῆς
 ἀδείας αὐτῆς, εἶχε προσκαλέσῃ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκ τῆς
 Ἱερουσαλήμ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Θαωρόριου Ἱερόθεου,
 ἄνδρα νέον μὲν τῇ ἡλικίᾳ, συνετὸν ὁμως καὶ σπουδαῖον καὶ
 σεμνόβιον ἀπ' ἀρχῆς ὀφθέντα καὶ ἐν πολλοῖς δοκιμασθέν-
 τα. » Περὶ δὲ τοῦ, ὅτι ἦ, τε ἀδεια ἦν κεχορηγημένη καὶ ὁ

(1) Σελ. 42.

ἔξαρχος προβεβλημένος, καὶ προχειρισμένος, ἀναθήτωσαν μάρτυρες οἱ ἐν γωνίᾳ σου καὶ παραβύστω ἐγκαταλειμμένοι σήμερον ἀγιοταφίται, οἱ τοσαῦτα μετὰ τοῦ Πολυκάρπου καὶ πρὶν καὶ ἐν καιρῷ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ὑποστάντες πρὸς διάσωσιν τοῦ ἰδίου Κοινοβίου ἀπὸ τῆς ἀνυπόστατου τῶν ἐναντίων ἐπηρείης, ὅπως ἐπιχορεύωσί ποτε ἐν αὐτῷ ἐπ' ἀδείας διάκονός τις Ἰωάννου τοῦνομα διὰ τὸν ζυματιστὸν καὶ πεπυρακτωμένον Ἰηλόν του, καὶ γραμματικίδιον τι Γεώργιος μὲν τοῦνομα, τούπικλην δὲ ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΣ δι' ἀντιμισθίαν μιᾶς κωλακευτικῆς Διατριβῆς του! Περὶ δὲ τῶν ἀξίων λόγου προτερημάτων τοῦ Ἱεροθέου, ἐγὼ μὲν ἐπέχω καὶ οὐκ οἶδα τί φῶ, ὡς γνωρίζων τὸν Λογιώτατον ἀθρονοπαροχθύντα καὶ ἐπιδαφιλεύοντ' ἀφειδῶς τὰ ἐγκώμια πρὸς ἐκείνους, ἀφ' ὧν μάλιστα ἐλπίζει τι διὰ τὸ βαλάντιον· σὺ δὲ, Πάτερ, πῶς δὲν εἶπας ἐν σεαυτῷ

« Μένισο' ἀπιστεῖν ἄρθρα τὰδ' ἐστὶ φρενός ; »

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος οὗτος εἶναι σήμερον, ὡς λέγεις ἐν τῇ ὑποσημειώσει σου (σελ. 49.), ἀναδεδειγμένος διάδοχος τοῦ Ἀθανασίου εἰς τὸν Ἀποστολικὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ θρόνον (1)· ἐδέχθη δὲ μέχρι τῆς σήμερον καθ' ὅλα τὰ ὑπουργήματα αὐτοῦ διαγωγῆς ὁμολογουμένως ἀμέμπτου καὶ ἱεροπρεποῦς, καθ' ἃς ἔχω καὶ γὰρ πληροφορίας ἐξ ἀπρολήπτων τινῶν καὶ ὑγιοφρόνων ὑποκειμένων· μ' ὅλον τοῦτο, πάλιν σοι λέγω, « Μένισο' ἀπιστεῖν! » Οἱ ἥρωες οὗτοι, πρὶν καταλάβωσι τὰς πρὸ ὀφθαλμῶν μεγάλας καὶ ἐπιζήλους θέσεις, πρὶν ἐπερεῖσωσι τὸν πόδα εἰς τὰς ἐφετάς αὐτοῖς περιωπὰς, ὡς αἱ δολεραὶ μελόνημοι, ὑπεν-

(1) Τὰ τῆς διαδοχῆς ταύτης γράμματα δὲν ὠκνησέ τις, ἀγνωῶ πίθου κινούμενος, νὰ διακοινώσῃ ἐν τινι τῶν ἀρτίως ἐκδοθέντων φύλλων τοῦ Αἵωνος. Βλέπε Ἄριθ. τῆς ἐφημερίδος ταύτης.

δύονται πᾶσαν ἀρετὴν καὶ πάντα ἔπαινον, ἐπιχρωονύασι νέαν-
 τούς τῷ ἐλαίῳ τῆς ἰλαρότητος, καὶ μετροῦσιν εὐλαβῶς τὸ
 βᾶδισμα, ὡς ἀκριβεῖς διαβήτου διασκελισμούς· ἀλλ' ἄμ' ἀνερ-
 πύσωσιν εἰς τὴν Ἀρχὴν, τὴν Κίρκην ταύτην τὴν φαρμακεύτριαν,

« Ἐρχεται, ὡς τε σῦες, πυκινούς κευθμῶνας ἔχοντες, » (1)

ἐπιλελησμένοι τῶν προτέρων φρονημάτων. Καὶ ποῖος, πρὸς
 τῆς Ἐλευθερίας αὐτῆς, τυραννίσκος ἐκ τῶν εἰς πολιτικά δια-
 πρεπόντων ἀξιώματα δὲν φαίνεται προηγουμένως σφόδρα
 πατριώτης καὶ τέκνον γνήσιον τῆς ἰσονομίας, γεγαλακτισμέ-
 νος τῷ τῆς Ἐλευθερίας γάλακτι; Ταῦτα εἰδῶς καὶ βλέπων
 ὁ σημέραι, Ἄγιε τοῦ Θεοῦ, φείδου τῶν ἐγκωμίων, καὶ τήρει τὰ
 μεγάλα ἐκεῖνα ἐπίθετα (2) εἰς καιροὺς καταλληλοτέρους.
 Ὅταν ὁ Κύριος ἱερόθεος, παραλάβων τοὺς πνευματικούς οὐα-
 κας τῆς Πατριρχίας, ἐπιδείξῃ, ὡς ἐλπίζεται, φρόνησιν καὶ
 ἐμπειρίαν ἀγαθοῦ κυβερνήτου, διευθύνων τὸ ἱερὸν σκάφος τῆς

(1) Ὁμ. Ὀδυσσ. Κ, 288.

(2) Αὐτίκα εἰς τὴν μετὰ πολλὰς καὶ περιέργους εἰδήσεις πεπυκασμένον Ἐγ-
 χειρίδιόν σου ἐν μετὰ καὶ τῇ αὐτῇ 42 σελίδι ἐξευτελίξεις; αὐτίς τὸ Θεῖον
 ὄνομα τετρακτίς, λέγων θεῖα προβολῇ (κατ' ἀνάγνωσιν ὀκλονότι ξηροῦ
 τινος καὶ ἀσπίμου τίτλου τοῦ Θεοπροβλήτορος), καὶ θεῖον ἄνδρα
 (τὸν Ἀθανάσιον), καὶ θεῖον προωρισμένην (τὴν σημερινὴν κατὰστασιν
 τοῦ Τάφου αὐτοῦ); καὶ πάλιν ὁ θεῖος οὗτος ἀνὴρ περὶ τοῦ αὐτοῦ. Ἐρω-
 τῶ σε, ποῖαν χάριν ἀνακαλύπτει ἐν τοῖς τοιοῦτοις λεξιδίοις; ἢ ἐμμοῦτος ὑμῶν
 εὐκαιοσμία; ποῖαν ἀξίαν προστίθουσιν εἰς τὴν νῦν μόλις ἀνθρώπινον Πα-
 τριάρχην τὸ ἐν Σελ. 44 «ὁ θεϊότατος οὗτος Πατριάρχης;» Πλὴν
 ἴσως εἰς τοῦτον συγχωρεῖται καθίτι· οἱ Ἡρώες ἔχουσι τι κοινὸν πρὸς τοὺς
 Θεούς· ἀλλ' εἶνα· τάχα καὶ ὁ διάδοχος; αὐτοῦ ἱερόθεος Ἡρώς τις, καὶ ἐν σελ.
 48. ἐν τῇ σημειώσει σου χαρίζεις αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, θεῖον
 ἄνδρα καὶ τοῦτον ὡς μετὰ Τυρσηνικῆς χαλκοστόμου κώδωνος δικασαλίτων;
 Βαβαὶ τῆς εὐθηνείας; τῶν ὀνομάτων! Ἄν ὁ ἐγκωμιαζόμενος Ἡρώς ἐσέβαστο
 ἑαυτὸν ἢ θεὸν βεβαίως; εἰπεὶ πρὸς τὸν σαλπικτήν μετὰ φρίκης,

« Οὐ τις τοι θεῶν ἐμμι· τί μ' ἀθανάτοισιν εἰσέχεις; »

κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας πρὸς τὸν λιμένα τῆς ἐν Χριστῷ εὐ-
δοξίας, τότε σὺ, σεβάσμιε Γέρον, ἀναζωσάμενος τὴν ὄσφυν
σου ἐν ἀληθείᾳ, κατακόσμησον τὰς σελίδας τῆς αἰωνίου ἰσο-
ρίας μὲ τὰ ἐκείνου ἀριστουργήματα ἄνευ περιττῶν καὶ μι-
χροπρεπῶν λεξιδίων· πρὸ δὲ τοῦ τέλους μηδένα μακάριζε,
μηδὲ μακαριωτάτιζε. (1) Ἀλλὰ περὶ τούτου μὲν ἄλλις.

Εἰς τὸν §. 29 λέγει ἀνευθροιάστως ὁ Λογιώτατος, ὅτι
" ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντίας ὁ β'. ἠθέλησε
να ἀντιπράξῃ εἰς τὸν ΚΑΛΩΣ ΗΛΗ ΠΡΟΒΑΙΝΟΝ-
ΤΑ διοργανισμὸν τοῦ κοινοῦ .... φρονῶν ὅτι ἐμελλε να
ἐλύσῃ εὐγνωμοσύνην τοῦ λαοῦ καταργῶν τὸ σχέδιον τῆς
δεκαετίας, καὶ ἀνασυνιστῶν τὸ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς πα-
τριαρχείας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀθαρασίου (!) προχείρως
τότε ἐγκριθῆν σχέδιον· χωρὶς να συμπεριλάβῃ τὴν γνώ-
μην τοῦ νομίμου Κυριάρχου τῶν ἀγιοταφικῶν πραγμάτων
(!) καὶ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ κοινοῦ ..... Τοῦτο ἔφερε
πολλὴν θλίψιν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Πατριάρχου Ἀθα-
ρασίου. » Σὺ δέ μοι πρόσθε, Πάτερ καὶ Δέσποτά μου, καὶ
πολλὴν θλίψιν εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἐπιτρόπων καὶ τῶν γραμ-
ματικῶν· ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἐπίσης ἀγαλλίασιν εἰς τοῦ ἀδι-
κουμένου λαοῦ τὴν καρδίαν. Πάντως καλὴν ἐποίησεν ἐπέμ-
βασιν ὁ οὐχ ἦττον Ἀθανάσιος ἐκεῖνος πατριάρχης Κωνσταν-
τίας ὁ β', μὴ συμπεριλαβῶν εἰς τὴν δικαιοπραγίαν ταύτην
τὴν γνώμην τοῦ νομίμου κυριάρχου κτλ. Ἀλλὰ διὰ τί δὲν

---

(1) Εἶναι, λέγουσιν, ἀθλιωτάτῃ παρούσα κατάστασις τοῦ μέλλοντος Μα-
καριωτάτου τούτου, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐξουσίαν τοῦ ἤδη Μακαριωτάτου· κα-
θότι συνειδόμενον τούτον τὴν ὀλεθρίαν κατάστασιν τῶν Κοινῶν καὶ τοιμῶντα,
ν' ἀνυψώσῃ φωνὴν, ἐπιτιμᾷ ὁ γέρον καὶ ἐπιπλήττει αὐστηρῶς καὶ ἐξευτιλί-
ζει θαρραρικώτερον. Ταῦτα κακὰ γλώσσασι διαλαλοῦσιν.

ἐγκαλεῖ μᾶλλον τὸν Κυριάρχην, ὡς μὴ συμπεριληφθέντα εἰς τὴν δικαίαν γνώμην ἐκείνου ἢ τοῦ ὑποσκαζόντος ἔθνομιστοῦ αὐτοῦ Συμβούλου, ἀνὺπ' ἐκείνου ὑποκινοῦμενον αὐτὸν νομίζη; Ἄγνοεῖς ἴσως, Δέσποτά μου, πόσων δυστυχῶν οικογενειῶν ἀπέκοψε τὴν ἄγκυραν τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἀποκαταστάσεως τὸ καταχθόνιον ἐκείνο σχέδιον τῆς ἀποκοπῆς τῶν τόκων, ὃ, κατὰ τὸν Λογιώτατον, καλῶς ἤδη προβαίνων διοργανισμὸς οὗτος. Ἄλλ' οὐχί! καὶ γνωστῆς βεβαίως καὶ ἐξετραγωδήσας πικρὰ αὐτὸς ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ σου τὴν τούτων ἀπελπισίαν. (1)

Ἐν τῷ § 30. διεξερχόμενος τὰ περὶ τῆς Μιλοσχικῆς μεγαλοδορίας, διάλλεται καὶ ἐκπηδᾷ τὰ οὐσιωδέστερα τῆς διηγήσεως. « Διὰ τὰ προλήθη, λέγει, τὰς καταγρήσεις τῶν δυνατῶν ὠδήγησε τὸν Πρίγκιπα νὰ κάμῃ τὴν διακομὴν τῆς δωρηθείσης ποσότητος δι' ἴδιον του ὑπουργοῦ εἰς τοὺς ἐνδεεστεροὺς δαριστάς· καὶ ὁ Πρίγκιψ ἀκολουθήσας τὴν σωτηριώδη ὁδηγίαν τοῦ Πατριάρχου, διώρισεν κτ.λ. » Ὁ Σέρβος Πρίγκιψ Μιλόσχης, ἀδαῆς ἔλως τῆς ἀπείρου ἀπληστίας καὶ λύσσης τῶν περιεχομένων ἐν τοῖς φαναρίοις καὶ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, καὶ κατασπαραττόντων Θεριωδῶς πᾶν τὸ προστυχόν, ἐξ ἀπλότητος ψυχῆς καὶ χριστιανικῆς προαιρέσεως ἐμέτρησεν εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ Ἁγ. Τάφου 500.000 γρόσια τουρκικά, ἵνα διανεμηθῶσι καθ' ἅ δεῖ. Ἐνθυμῆσαι πῶς περιεποιήθησαν πρὸ μικροῦ οἱ Κύριοι οὗτοι τὰς 500,000 τοῦ Σουλτάνου· ἀλλὰ, πιστευσόν μοι, Γέρον μου, εἰς τὸν Μι-

---

(1) « Συμβαροῦζόμενοι εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ μετοχίου ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῦ Πατριαρχείου ἐν Ἱερουσαλῆμ αἱ χῆραι, τὰ ὄρφανά, οἱ πτωχοὶ καὶ ἀδύνατοι ἔβων, ἔκλαιον, ἐκαταρῶντο, ἐβλασφῆμαζον ζητοῦντες τὰ χρήματά των. » Σελ. 41.

λοσικόν χρυσόν οὐδὲ τὴν εὐχὴν περιέμενον οἱ λωποδύται οὗτοι· ἕως δὲ ὀσφρανθῆ τὸ πρᾶγμα ὁ προσενεγκών, ἕως ὑποδῆλώσῃ τῷ Ἀθανασίῳ τὴν ἰδίαν εἰς τοῦτο δυσαρέσκειαν, ἕως ἀντικαταστήσῃ ἰδίους ἐπιτρόπους ἢ ὑπουργοὺς, ἀπέπτισαν ἐντὸς ὀλίγου καὶ πετώσιν ἀκόμῃ εἰς τὸν ἄνεμον αἱ 250,000, καὶ μόλις προέφθασε ἡ ἀποσπάσῃ τὰ ἡμίση τῶν δεδιωρημένων ἀπὸ τῶν μὲ ἀξιότητα καὶ πείραν συγκεκροτημένων Προκρίτων. Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων πῶς καὶ ἀλογισταίνει ὁ κομψὸς Λογιώτατος καὶ ἀντιφάσκει πρὸς ἑαυτὸν λέγων, ὅτι ὁ ἥρωσ τοῦ ὠδήγησε τὸν Πρίγκιπα... διὰ γὰρ προλάβῃ τὰς καταχρήσεις τῶν δυνατῶν; Ἄλλ', ὦ τὰχὶ ποίων δυνατῶν τούτων, ἀφ' οὗ ἄνδρες, κατὰ σέ, εὐσυνείδητοι καὶ συγκεκροτημένοι μὲ πείραν καὶ ἀξιότητα ἐπιβρώννυμενοι ἀπὸ τὸν ζῆλον τοῦ Πατριάρχου μετέβροθμισαὶ τυκτικῶς τὸ χρέος καὶ ἐτακτοποιήσασι τὰ χρηματικά τοῦ Κοινοῦ; πόθεν πάλιν αὐταὶ αἱ τῶν δυνατῶν καταχρήσεις μετὰ τὸν, σὺν Θεῷ ἀγίῳ, καλῶς ἤδη προβαίοντα διοργανισμόν; ἀγνοῶ.

Ἐν τῷ § 31 ἱστορεῖ περὶ τῶν εἰς Ἱερουσόλυμα σταλέντων ἐξάρχων τοῦ 1833. « Ὁ Πατριάρχης Ἀθανασιος... ἔστειλεν εἰς Ἱερουσαλήμ τῷ 1833 ἐξάρχους διὰ γὰρ τακτοποιήσωσι τὰ πρᾶγματα. Αὐτοὶ ἔκομιον προόδους καλὰς... οἰκοδομοῦντες καλῶς τὰς ἐκ τῶν προσκυνητῶν βεηθείας, καὶ ἤθελον φέρει ταχέως εἰς τελείαν ἔκβασιν τὸ πρᾶγμα, ἐὰν κτλ. » Ἀλλὰ περὶ τῆς ἐξαρχίας ταύτης καὶ τῆς προσωπικότητος τῶν ἐκλεγέντων, ἀν ἀγνοῆς, ὦ Πάτερ, χάρισόν μοι ὀλίγον καιρὸν, ἵνα δῶ σοι ἀσφαλεῖς τινὰς πληροφορίες. Ὁ ἥρωσ Ἀθανάσιος, ἐντρέφων ἰδίαν ἀντιπάθειαν πρὸς τοὺς γηραιούς συναδελφούς αὐτοῦ, ὅσοι δυστυχοῦσι τὴν εἰς τὰς λαμπράς αὐτοῦ ἡμέρας ἐπιβίωσιν αὐτῶν, καὶ κλίσιν ἐξ ἐναντίας μεγάλῃν πρὸς τοὺς ξένους καὶ τούτων τοὺς χειρίστους, ἐπειδὴ

ἔβλεπεν ἤδη ἑαυτὸν ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ τάφου, περιεκύκλωσε βλέμμα δριμύ πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀγιοταφιδῶν « κάκ' ὕσάμενος » καὶ μὴ εὐρῶν οὐδένα ἄξιον ἐν αὐτοῖς ἐπιστευμένον μὲ τὰ οὐράνια ἑαυτοῦ χαρίσματα, ὅπως ἀναδείξῃ αὐτὸν ἀξίως διάδοχον, ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ὑποδιδάσκαλον τῆς σχολῆς τοῦ Φαναρίου Κ. Ἀγαθάγγελον Καππαδόκην τὸν καὶ ἱεροκέρυκα τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἄνδρα πανούργον, οἰημχτίαν καὶ δοκησίσοφον, καὶ τοῦτ' αὐτὸ « *Ρήτορα Καππαδόκην* » (1), καὶ θελχθεὶς ἀπὸ τῆς γλωσσηματικῆς τοῦ ἀνθρώπου σειρήνος, « *Εὐρον, εὐρον, ἀνέκραξεν, ὡς ἐκείνος, (2) κατὰ τὸν μηχανικώτατον Ἀρχιμηδῆν, εὐρον ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου!* » Τούτῳ οὖν τῷ κακοσχόλῳ γραμματοδιδασκάλῳ ἐπίωλθεν ἡ ξενίζουσα Μακαριότης τοῦ τὴν διαδοχὴν τοῦ θρόνου, προξενούντος καὶ μεσάζοντος κρονολήρου τινὸς ἡγουμενιδίου τοῦ ἐν Φαναρίῳ ἀγιοταφικοῦ Ναοῦ. Ψήφῳ δὲ καὶ δοκιμασίᾳ τῶν εὐγενεστάτων Προκρίτων προχειρίζεται ἡ αὐτοῦ *Μετριότης* τὸν εἰρημένον ἱεροκέρυκα Μητροπολίτην τῆς ἀγρωτάτης Μητροπόλεως Καισαρείας τῆς Φιλίππου. « *Ἄξιος! ἄξιος!* » ἐπεφώνησεν ὁ γελοῖος ἡγούμενος « *ἄξιος! ἄξιος!* » ἀντεπεφώνησαν τὰ μέλη τῆς Συνόδου τοῦ Ἀθανασίου, οἱ Κύριοι Πρόκριτοι, καὶ οὕτως ἐχειροφίλησε γελῶν ὑπὸ τὸν μύστακα ὁ ἀγαθὸς Ἀγαθάγγελος. Ἐξέστησαν διὰ τὸ ἔκθεσμον τοῦτο καὶ ἔκνοον τόλμημα τοῦ παραφόρου Ἀθανασίου οἱ πατέρες, καὶ ἀγανακτήσαντες διὰ τὴν τόσον αὐθαίρε-

(1) « *Θάττον ἐν λευκοῖς κόρακας, πτηνάς τε χελώνας*

Εὐρεῖν, ἢ δόκιμον ῥήτορα Καππαδόκην. » Ἀποθλ. Ἐπιγρ.

(2) Προσίμιον λόγου τινὸς τοῦ Ἀγαθαγγέλου εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον τῆς Ἀ Κυριακῆς τῶν νηστειῶν, ἐκφωτηθέντος ἐν τῇ Μεγ. Ἐκκλησίᾳ, κλαπέν ἐκ τῶν Ἐνετίσθαι ἐκδομένων λόγων Ἰωάσαφ τοῦ ἱεροκέρυκα.

τον τῶν δικαιοματίων αὐτῶν καταπάτησιν, ἔρρηξαν φωνῆν διαμαρτυρόμενοι.

« Πρὸς τε θεῶν μακάρων, πρὸς τε θνητῶν ἀνθρώπων,

« Καὶ πρὸς τοῦ Πατριάρχου ἀπηνῆος... »

κατὰ τοῦ τηλικούδε παρανομήματος· εὔρε δ' ὁ γογγυσμὸς αὐτῶν ἡχώ εἰς τὰ ὠτα τοῦ σοφοῦ καὶ ζηλωτοῦ Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίου Α. τοῦ Σιναΐτου, ἀνδρὸς ἀκριβῶς ἐπιστημένου τὰ τῶν Κοινοσίων δικαιομάτια, ὃς καὶ ἀπέστρεψεν ἀδελφικῶς τὸν Ἱεροσολύμων τοῦ νὰ χειροτονήσῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν ἀλλότριον καὶ μισθωτὸν ὑποψήφιον. Ἀλλ' οὗτος, κατὰ τὸ εἰρηθὸς, ἐξηγοράζετο τὸν καιρὸν, καὶ πάλιν (1) « κακὰ φρεσὶ βυσοδομεύων, » ἕως οὗ δραξάμενος τῆς προφάσεως ἔπεμψεν αὐτὸν ὡς ἔξαρχον εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐντειλάμενος ἐντόνως πρὸς τοὺς ἐκεῖ ἐπισκόπους καὶ πατέρας, ἵνα χειροτονήσωσιν αὐτὸν ἅμα φθάσαντα δῖχα τινὸς ἀντιλογίας ἢ βραδυτήτος. Ἐγένοντο ταῦτα αὐτῷ κατὰ τὸν ὑψηλὸν πατριρχικὸν ὄρισμόν· ἀλλὰ τολμήσας τ' ἀτάσθαλα ἐκείνα, ὅσα ἤπειτο νὰ τολμήσῃ καὶ, ὅσα προέβλεψαν οἱ βλέποντες, ζημιώσας τὸν Τύφον ὑπὲρ τὰς 300,000 γρ., συνταράξας καὶ ἀνακυκλήσας ὅλους τοὺς ἐκεῖ πατέρας καὶ, ὡς δικαίως ἢ ἀδίκως κατηγορήθη, Λουθηροκαλβινοφρονήσας, ἀπέδρα φυγὰς, καὶ λαβῶν ἀπλута καὶ πλυμένα ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅτε προειδοποιημένος ὁ Ἀθανάσιος τὰ περὶ αὐτοῦ μετ' ἄλλων

(1) « Ἐξηγοράζετο τὸν καιρὸν » λέγει ἀνωτέρω ὁ Λογιώτατος, κατὰ τοῦ Θ. Κωνσταντίου ἀντιπράξαντος εἰς τὸν καλῶς ἤδη προβαίνοντα διοργανισμόν. Καὶ ὄντως ἐξηγοράζετο τὸν καιρὸν, μέχρις οὗ συμφρονήσας τοῖς κομματάρχαις τοῦ Φαναρίου, καὶ καταβαλὼν τὸ ἐπ' αὐτῷ 30,000 γρόσια ἐξίωσεν αὐτὸν τοῦ θρόνου καὶ προὔτεινεν ἐν τῇ ἐκλογῇ καθ' ὑφήγησιν ἄλλων τὸν Σερβῶν Γρηγόριον, τὸν ὁποῖον ὅμως καὶ αὐτὸν ἀκολούθως τετράκις κατέτρεξεν ὁ ἡμιόνος Ἀθανάσιος πολλὰ πολλάκις καταβαλὼν.

αἰσχύνῃς καὶ μεταμελείας ἐξώρισεν αὐτὸν εἰς Μιτέωρα, διὰ συμβουλῆς (ὃ δὴ καὶ τὸ γελοιότερον!) αὐτοῦ τούτου τοῦ ἡγου-
μενίδου, τοῦ τὴν τοιαύτην πρόνοιαν περὶ αὐτὸν πεποιηκότος
τὸ πρῖν! Τοιαύτην λοιπὸν πραγματικὴν ὠφέλειαν ὠφελίθη
τὸ κοινὸν ἀπὸ τῆς εὐφυΐας τε καὶ σοφίας τοῦ Ἀγαθαγγέλου,
ὡς καὶ ὁ τέλας αὐτὸς ἀπὸ τῆς εὐεργεσίας τῆς Αὐτοῦ Πατρι-
αρχικῆς Μακαριότητος, ὅστις τόπον ἐκ τόπου δυστυχῶς δια-
μείβων καὶ πανταχοῦ συμπεριφέρων τὴν δυσφημίαν σὺν τῷ
φιλῷ Καισαρείας τῆς Φιλίππου ὀνόματι, διάγει σήμερον
καὶ πάλιν βίον διδασκαλικὸν ἐν Τεργέστη, καθηρημένος πά-
σης ἱερατικῆς ἱεροπραξίας διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ (1). Μετὰ
τοῦ εἰρημένου δυστυχοῦς ἐξάρχου ἐπέμψθη καί τις κοσμικὸς
συνέξαρχος πολὺ τούτου ὀρνεωδέστερος, ὁ *Ἰσσελεμπῆ Μπα-*
λασάκης, προσήκων τῷ γένει πρὸς τινα τῶν Κυρίων Προ-
κρίτων, χρεωκόπος πλὴν καὶ αὐτὸς καὶ πανοῦργος εἰς τὸ παν-
τελές. Οὗτος ἀπελπισθεὶς τοῦ λοιποῦ τοῦ ν' ἀνακτήσῃ εἰς τὴν
ἀγορὰν λεπτοῦ πίστωσιν, ἀκούων ἀφ' ἑτέρου αὐτὴν τὴν Μα-
καριότητα κρᾶζουσας μετὰ ὑψηλοῦ τοῦ κηρύγματος « Ὁς εἰς
χρεωκόπος ἐκκλινάτω πρὸς με » καὶ, « ἔλθετε, φάγετε τὸν
ἐμὸν ἄρτον, καὶ πίετε οἶνον, ὃν κεκέρακα ὑμῖν » συναισθανό-
μενος δὲ καὶ ἐν ἑαυτῷ τὴν εἰς τὸ τρώγειν τὰ ξένα καὶ πίνειν
ἀπαράμιλλον ἐπιτηδειώτητα,

« ..... Πάντα γὰρ μετῶν αὐτῷ

« Ὅσα περ ἔχειν τ' ἀλλότρια τὸν δειπνεῶντα δεῖ·

« Λιμὸς, ἀπόνοια, τόλμα, γαστήρ, ἀργία » (2)

(1) Λέγεται ὅτι ἠγόρευεν ἐσχάτως παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου διὰ πολλῶν
καὶ ἄλλων ἐυθωρημάτων καὶ δὴ καὶ δι' ἐνὸς πολυτίμου ὀρολογίου, τὴν
ἀδειαν τοῦ ἱερουργεῖν ἐν τῇ κατὰ Τεργέστην ἐκκλησίᾳ τῶν ὀρθοδόξων!!!

(2) Νικ. Δαμασκ. παρὰ Στοβ. ΙΔ'.

κατώρθωσε κατ' ἀρχὰς ἔτι τῆς πολυκρότου μεταρρύθμι-
σεως νὰ διορισθῆ γραμματικὸς τοῦ Κοινοῦ ἔκτος αὐτοῦ, μι-
σθούμενος ἀδρῶς, ὅπως γράφη *μηδευικά*. ὄψέ δὲ φανεῖς κα-
ταργῶν ἀδίκως τὸν τόπον ἐψηφίσθη ἀριστίνδην ἄξιος τοῦ
Καππαδόκου σύντροφος, λαμβάνων, δι' ἔλεος μᾶλλον, ἢ διὰ
χρεῖαν, αὐτάρκη μισθὸν 65,000 γρ. μόνον κατ' ἔτος! Πο-
σάκις καὶ αὐτοὶ οἱ συγγενεῖς καὶ Πρόκριτοι ἐστοχάσθησαν τὸ
ἄχρηστον καὶ ἀνωφελὲς τῆς ἐξαρχίας ταύτης, καὶ ἔγνωσαν,
ἐρυθριῶντες ὑπὸ τῶν μυρίων αὐτοῦ καταχρήσεων, ἵνα, ὅσον
τάχος, ἐκτοπίσωσιν αὐτὸν ἐξ Ἱερουσαλήμ· καὶ ὁμῶς ἐνεκρίθη
πάλιν ὡς ἀναγκαῖα ἢ ἐκεῖ διαμονὴ αὐτοῦ *διὰ λόγους*
ἀνωτέρους ἢ (κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Λογιωτάτου Κωνσταν-
τινίδου) διὰ τὰ τακτοποιῆ τὰ χρηματικὰ τοῦ Ἀ. Τάφου!
Τοιοῦτοι ἦσαν, *Διδάσκαλέ μου*, οἱ εὐφυῶς ἀνευρεθέντες καὶ
ἐκλεγέντες ἐξαρχοί, ὧν ὁ *φωστὴρ* Λογιώτατος καταρράν-
τιζει μὲν τὰς πράξεις μὲ μῦρα καὶ ἄνη ἐγκωμίων, συγκα-
λύπτει δ' αὐτοὺς ὑπὸ τὴν πλάκα τῆς ἀκατονομασίας.

Ἄλλ' ἐξελεγχθείσης καὶ ταύτης τῆς ἐξαρχίας ὡς τὰ μά-
λιστα ἐπιβλαβοῦς γενομένης, χώρησον ἤδη θαρρῶν εἰς τὸν §.
33, ἐν ᾧ ἐκτίθησιν ἀληθῶς ἄλλας αἰτίας τῆς μειώσεως τοῦ
χρέους· εἰσὶ δὲ αὗται « *Ἡ φθορὰ τῶν τουρκικῶν νομισμά-*
των, Ἡ μετὰξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας εἰρήνη, Ἡ πο-
λιτικὴ διαμόρφωσις τῆς Βλαχομπογδαρίας. » Ταῦτα συνε-
τέλεσαν, Πάτερ Γερμανέ, τὰ τυχαῖα συμπτώματα· οὐχὶ ἢ
πλημμύρα τῶν ἐπιτρόπων, οὐδ' ἢ κηφινικὴ ἀχρηστία τῶ
ἐφόρων, οὐδ' ἢ ἀρπακτικὴ κακοήθεια τῶν ἐξάρχων, οὐδ' νῆ
αἰσχροκέρδεια καὶ ἀχρεϊότης τῶν Γραμματικῶν, καὶ δύνασαι
νὰ ψάλλῃς ἀξιοπρεπῶς εἰς τὸ οὖς τοῦ καλοῦ Λογιωτάτου
Κωνσταντινίδου τὸ πιστὸν τοῦτο ἀντίφωνον, καθ' ὅσων
ὑποτοπάζει ἐν τῷ αὐτῷ παραγράφῳ, ὅτι *Ὁ τοσοῦτος ὄγκος*

τοῦ χρέους ἤθελεν εἶναι ὑλοτελῶς καταβεβλημένος, ἀρ δὲν συνέτρεχε καὶ ἡ φρονίμη αὐτῆ διατάξις τοῦ Πατριάρχου Ἀθαρασίου καὶ ἡ μεταβρύθμισις τῆς διοικήσεως τῶν μοναστηρίων, τὴν ὑποίαν ἐκατόνισεν ὁ Μακαριώτατος (μικκρυιώτερος, ἐὰν κανονικώτερον) Πατριάρχης οὗτος. Περὶ μὲν οὖν τῆς μοναστηριακῆς διοικήσεως καὶ τοῦ νέου κανονισμοῦ σκεψόμεθα παρακκτιόντες. Σὺ δὲ παρατήρησον ἐν παρόδῳ, ὅτι ἡ ἐν τῷ §. τῷδε καχιζομένη ποσότης τῶν πρὸ τῆς ἀνχορρώσεως εἰσοδημάτων δὲν ἦτο τόσον ἀσήμαρτος, ὅσον νομίζει αὐτὴν ἡ λογιότης του· πρόσπλον δὲ ἐκ τῆς τότε σημαντικότητος τοῦ τουρκικοῦ νομισμάτος, ἐξισουμένου τοῦ τότε $\frac{1}{4}$ τοῖς $\frac{4}{4}$ τῶν σημερινῶν εἰσοδημάτων, ὅπερ ἐστὶν, οὔσης τετραπλασίας ἢ γῶν τῆς τότε μονάδος· καὶ κακῶς ἀρχέλογισατο ὁ Λογιώτατος Γραμματικὸς, καὶ σημειωσάτω αὐτὸ ἐν τοῖς προγράμμασι τῶν καταστίχων. Ἢδὴ δὲ σκόπει καὶ πότον δολίως ἐκτίθησι τὰς κατὰ τὴν Δακίαν ἀγιοταρικὰς ἀνχορρώσεις ἢ τεχνήσεσσι τοῦ τρηνοῦ Λογιωτάτου γραφίς.

Σοὶ εἶναι ἱκανῶς ἐγνωσμένον, ὡς Ἀγιοταρίτη καὶ αὐτῷ, ὅτι εἰς τοὺς παρελθόντας χρόνους ἐτύγχανε πολλάκις μὴ λυσιτελοῦσα εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Ἀ. Τάφου ἡ ἐκδοῦλευσις ἱερωμένου τινὸς ἀγιοταρίτου ἐγκεχειρισμένου τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἐν Βλαχία καὶ Μολδαβία μοναστηρίων τε καὶ μοναστηριακῶν κτημάτων· συνέβαινε δὲ τοῦτο, εἴτε ἐξ ἰδίως αὐτοῦ τινος προσωπικῆς ἀνικανότητος καὶ ὀκνηρίας, εἴτε ἐκ τῆς τότε τῶν ἐν τέλει ἐκκεχυνωμένης καταστάσεως, καὶ τῆς κοινῆς ἀμαθείας, ἄλλως τε καὶ οὐδ' εἶχε τὸ Κοινὸν τοσαύτην ἀνάγκην τῆς ἐνός τινος ἡγουμενίδιου φιλοτιμίας, ἐν ᾧ ἦσαν τοσοῦτοι ἄλλοι ἡγούμενοι καὶ Ἀρχιμανδρίται καὶ Ταξειδιῶται φιλοτίμως συνάγοντες, καὶ τοι μετὰ πολλοῦ τοῦ σκανδάλου, τὰ ἐλέη τῶν

δεισιδαίμονεστέρων, πρὸς διατήρησιν τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων. Οἱ πλεῖστοι γοῦν αὐτῶν καὶ τὰ εἰσοδήματα καλῶς καὶ προσηκόντως ὠκονόμησαν καὶ κτήματα, οὐ μόνον τὰ ἐνόντα ὡς ἴδια μετὰ ζήλου περιεποιήθησαν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἐξ ἰδίων χρημάτων προσεκτήσαντο ἕκαστος κατὰ δύναμιν (1)· εἰδὲ καὶ τινες ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν ἰδίῳ πάθει δουλείοντες κατέκρυψαν παρ' ἑαυτοῖς νοσφισάμενοι χρήματα, ἐξ ἧσων ἐκέρδαινον ἀπὸ τῆς ἁγιοταφικῆς ὑπηρεσίας, ἡμάρτανον μὲν αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἐνώπιον τοῦ τὴν αὐτάρκειαν καὶ τὸν ἀφιλάργυρον τρόπον ἰδίᾳ τοῖς τὴν πνευματικὴν διακονίαν ἀνελήφοσι διδάξαντος (2), ἀλλ' ἔμενε πάλιν μετὰ τὴν αὐτῶν ἀποβίωσιν ὁ θησαυρὸς τοῦ φιλαργύρου τούτου εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Ἁγίου Τάφου, ὅπερ ἐστὶν ὁ νόμιμος τῶν Ἁγιοταφικῶν κληρονόμος. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπέπρωτό ποτε χεῖρ ἡρωικὴ νὰ μεταμορφώσῃ τὴν τοιάνδε ἀπρηχαιωμένην ἤδη τῶν πραγμάτων διεξοικονόμησιν, καθαιρεῖ ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης τοὺς Ἁγιοταφίτας τῆς ἑαυτῶν δικαιωματικῆς ἀξίας, καὶ ἐπιτρέπει τὰ πάντα εἰς ποῖα θηρία νομίζεις; εἰς ἀρπυίας, λυσσώδεις καὶ παμφάγους, εἰς ἀπανενοημένους τινὰς γραϊκόπους τοῦ Φαναρίου καρχαρόδοντας διὰ τὸν ὕβολόν, οὔτινες ἐπισπεσόντες εἰς τὰ ἁγιοταφικὰ πλοῦτη,

« ὣς ὄτ' ἔνος παρ' ἄρουραν ἰὼν ἐβίβαστο παιδάς ....

« Κεῖρει τ' εἰσελθὼν βαθὺ λήϊον ..... »

διώρθωσαν ἀληθῶς καὶ μετεμόρφωσαν τὰ τοῦ Ἁγίου Τάφου,

(1) Τοῦτο συνομολογεῖς καὶ αὐτὸς, Πάτερ Γερμανὲ, ἐν οἷς λέγεις εἰς τὴν 31. σελ. τοῦ ψυχωφελοῦ: Ἐγχειριδίου σου. « Ἀλλὰ καὶ τῶν Ἁγιοταφικῶν πολλοὶ πατέρες; ..... ὅταν τοῖς ἐπερίσσειον χρήματα, ἀγοράζοντες διάφορα κτήματα, ἐπροίκιζον τὰ κατὰ τόπους μετόχια. »

(2) Ἁφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν. Ἐβρ. Η'. 5,

καταραγόντες αὐτοὶ τὰ ἐκτὸς τῶν φοινίκων καὶ τὰ ἐντὸς τῶν ἀμυγδαλῶν, καὶ προσενεγκόντες τοὺς κόκκους καὶ τὰ κελύφη πρὸς τὸν εὐεργέτην Ἡρώα, ὅς τις ὑπ' αὐτῶν ἐξαπατηθεὶς μᾶλλον, ἢ ἐξ ἰδίας ἐπιγνώσεως, παρεξέκλινεν ἀληθῶς εἰς τὸ σκότος καὶ ὀλισθημα τῆς ψαλμοκατάρτας. Εἰς τὴν τοιαύτην λοιπὸν τῶν πραγμάτων φορὰν ἐπαγαλλόμενος ὁ νεανίας Κωνσταντινίδης, ὡς μάλιστα καὶ αὐτῷ λυσιτελεσασαν, προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήσῃ τὸ ἀτόπημα διὰ τῆς λοξῆς καὶ διαστρόφου αὐτοῦ ῥητορείας, λέγων οὕτως· « *Οἱ κτήτορες τῶν ἱερῶν μοναστηρίων προήχθησαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν καὶ ἀφιέρωσιν ἀπὸ δύο αἰτίας, τῆς δοξολογίας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ὠφέλειαν τοῦ Ἁγίου Τάφου· ἀλλ' ἢ πρὶν τῆς ἐποχῆς ταύτης (δηλαδὴ τῆς ἀναμορφώσεως) διοικήσεις τῶν ἐστιάθη πολλὰ ἀσύμφωνος πρὸς ἐκείνας τὰς ἀρχάς· διότι ἐχρησίμευον ὡς πηγαὶ πλουτισμοῦ ὀλίγων τινῶν καλοκήρων πλεονεκτῶν.* » (§. 34). Πλουτισμὸν οὗτοι τολμῶσι, Πάτερ Γερμανέ, νὰ κατηγορῶσιν ὑμῶν, πλουτισμὸν, οἱ καὶ τοῦ τελευταίου χιτῶνος ὑμᾶς ἀποδύσαντες; πλουτισμὸν, οἱ σφετερισθέντες; πᾶσαν ὑμῶν τὴν οὐτίαν κινήτην καὶ ἀκίνητον; καὶ ὑμεῖς ἀναισθήτως ψιττακίζετε τὰς τοιαύτας αὐτῶν ὕβρεις εἰς ἃ ἐκδίδοτε Ἐγγχειρίδια; Θαρρόῦσιν ἄρα, ὅτι τυφλώττουσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καμμύουσι παραμείβοντες τὰ ἐν Βουκουρεστίῳ φιλοτίμῳ δαπάνῃ τοῦ Ἁγίου Τάφου ἀνεγυγερωμένα τετραώροφα τῶν μουζικῶν Ἀδαμακῶν (1) παλά-

(1) Ἐσχάτως τὸν Αἰκντα τοῦτον Ἀδαμάκην ζυλοτυπήσαντες τινες πολλοὶ τοῦτου τρομερώτεροι καὶ πανουργότεροι, καὶ μάλιστα ὁ Ἄνδριος Ἀγάπιος, σὺντροφο; τοῦ Λογιωτάτου Κωνσταντινίδου, ἀφείλον αὐτὸν τὴν ἀγίλλειον πανοπλίαν διὰ καταχθονίων βλαδιουργιῶν.

« Σπευδῆ τ' ἐξήλασαν ἐπεὶ τ' ἐκέρεσσατο φορεθῆ; ! »

τια ; Αί ! πτωχὲ καὶ ρακινδύτα Γερμανέ ! ἂν ἐβλεπες αὐτοφει τοῦ ἐτάφησαν τὰ μεμακαρισμένα τοῦ Τάφου χρήματα ! Τέθριππα, τέθριππα μεγαλοπρεπῆ τῆς πρώτης γάβρικος τῆς Βιέννης περιάγουσιν αὐτοὺς γαυριῶντας εἰς τὰς ἀγυιάς καὶ ῥύμας, ἐν ᾧ πρὸς τὸν κραύγασον τῶν ἡνιόχων παραχωροῦσιν οἱ διαβάται εἰς τοὺς ἐπιτετραμμένους (chargés d' affaires) τὰς ἀγιοταφικὰς ὑποθέσεις ! Ἡ πολυτελεστέρα οἰκιακὴ σκευὴ τῆς Αὐστριακῆς, Γαλατικῆς, καὶ Ἀγγλικῆς φιλοκαλίως κοσμεῖ τὰ μέγαρά τοῦ ἐπὶ τῶν ἀγιοταφικῶν προσόδων ! Εἰς οὐδένα δέ εἰν' ἄγνωστος καὶ ὅσος ἄλλος μοναστηριακὸς χρυσὸς κίτται ἀποτεταμιευμένος παρ' αὐτοῖς εἰς κεκουρευμένον καὶ ἀκούρευτον φλωρίον τῆς Αὐστρίας, οὐκέτι μοναστηριακός. Ἀντίταξον ἤδη καὶ σὺ, γέρων, τὰ σά ἴδωμεν καὶ τοῦ σοῦ κελλίου τὴν πολυτέλειαν. Δεῖξον, ἂν ἔχῃς, τοῦ δεῖνος Ἡγουμένου ἢ Ἀρχιμανδρίτου τὰς χειμερινὰς λαμπρὰς διανυκτερεύσεις καὶ τοὺς ἐπισήμους χοροὺς, οὓς ἐδίδου εἰς Βλαχμοπογδάνους Κυρίους καὶ Κυρίας. Μάθωμεν δὴ καὶ ἡμεῖς τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ποσότητας τὰς ἀπωλεσθείσας ὑπὸ τοῦ δεῖνος ἱερομονάχου ἐπὶ τῆς φραωνίτιδος τραπέζης (banco Farao). Βιβὰ τῆς ἀναιδείας τῶν κλεπτῶν ! βοῶσιν οὗτοι, κατὰ τὴν παροιμίαν, διὰ νὰ φοβηθῶσιν οἱ οἰκοκύριοι. Ἄλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ χρυστὸς νεανίας τίνα πάτριον ἀγρὸν καλλιεργῶν παρὰ τῶ Μακαριωτάτῳ γέγονεν ἑξαπίνης πλούσιος, καὶ κάθεται ὡς ἡγεμονίδης τις ἐπὶ τοῦ ἀγιοταφικοῦ Κιβωτίου,

« Ἐν πέντε σισύραις ἐγκκορδυλμένοις ; » (1)

Ἄλλὰ τίς ἡ χρεῖα πλειόνων λόγων πρὸς οὕτως ἀναίσχυντον Λογιώτατον ; Οὔτε συνήγορος ὑμῶν τῶν καλογήρων, Δέσπο-

---

(1) Ἄριστοφ. Πλούτ.

τά μου, κηρύττομαι, καθ' ὅσων προσβάλλει ὑμᾶς ὁ Διατριβογράφος οὗτος· καθότι οὐδόλως ἀνένδεκτον στοχάζομαι τὸ ν' ἀνεφάνησκαν καὶ τοιοῦτοι πλεονέκται καλόγηροι, ποιοῦντες πηγὰς πλουτισμοῦ τὰ ἴδια ὑπουργήματα, (οἴους καὶ σήμερον οὐκ ὀλίγους τρέφει ὁ Ἅγιος Τάφος!)· οὔτε διμῶς σύρω καὶ γὼ μετ' αὐτοῦ τὸ σχοινίον τῆς ἀγχόνης αὐτῶν, ὅπου οἱ ἀντικαταστήσαντες αὐτοὺς κοσμικοὶ τοῦ Ἀθανασίου εἶναι δι' ἀνασκολοπισμὸν, κατὰ σύγκρισιν. Δίδαξον λοιπὸν αὐτὸν, ὡς διδάσκαλε, ὅτι Ἅγιοταφίτης πλουτῶν, ἴσως μὲν ἔχει βᾶρος ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸν Ἀ. Τάφον οὐδόλως ζημιῶσι· καθότι, ὡς ἠξεύρει ἡ αὐτοῦ Λογιότης, καὶ αὐτὸς καὶ ἡ περιουσία αὐτοῦ ἔστι τε καὶ λέγεται, καὶ ζῶντος καὶ μετὰ θάνατον, τοῦ Κοινοβίου· ἀλλ' ἅμα ἐμπέση χρυσὸς εἰς χεῖρας ξένου, ἀπαλλοτριοῦται παντάπασιν. Ἡ ἄς εἶπε εἰλικρινῶς, εἰς ποῖον ταμεῖον, καὶν δύο μόνον ὀβολῶν περιεκτικόν, ὑπερπύσσασα ξενικὴ χεὶρ εἶναι πιθανόν ὅτι θέλει ἐξέλθει ἀγνή καὶ ἀμόλυντος, ὅταν μάλιστα μὴ ἐπάγηται οὐδεμίαν εὐθύνην, καὶ τὸ πᾶν κρέμαται ἐκ τῆς πολλῆς ἢ ὀλίγης διακρίσεως τοῦ ἀρπάζοντος ξένου; Μὴ ὑπολάβῃς, ὅτι ταῦτα λέγων δικαίῳ, ἄπαγε! τὸ πλεονεκτεῖν καὶ θησαυρίζειν τοὺς μοναχοὺς, μηδὲ σε γαργαλίση, φίλε, σκανδαλώδης τις καὶ πονηρὸς λογισμὸς τοῦ νὰ πλουτήσης ποτέ ὃ τὴν κατὰ Χριστὸν ἔνδοξον πενίαν ἀσπασάμενος. Τὸ πλεονεκτεῖν καὶ θησαυρίζειν, ὡς καλῶς οἶσθα, ἐξίσου ἐστὶν ἀπηγορευμένον παρὰ τῶν Γραφῶν (1) εἰς τε λαϊκοὺς καὶ εἰς ἱερωμένους, καὶ πολὺ μᾶλλον τὸ ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας, καὶ μάλιστα ἐξ ἱεροσυλίας. Δὲν ζητῶ λοιπὸν γράφων

---

(1) Ματθ. ε'. 19—21 καὶ 10'. 23. Λουκ. ΙΒ'. 15. καὶ ΙΗ'. 23. Ἐφισ. Ε. 3. Α. Τιμ. ε'. 9—10. Ἀποκ. Γ'. 17. κτλ.

ταῦτα νὰ σέ διαφθείρω τηλικούτος ὢν τηλικούτον ὄντα· ἀλλὰ τὸ νὰ διαρρέηγηνύηται καθ' ὑμῶν ὡς πλεονεκτῶν ἢ, καθ' Ἀριστοφάνην, χάρυβδις τῆς ἀρπαγῆς, ὁ Κ. Κωνσταντινίδης, μοι ἐράνη, μὰ τὸν Δία, καὶ ἀναιδείας ὑπέρτερον, καὶ ἄσμενος ἤθελα τὸν ἐρωτήσῃ, « Διὰ τί, Κύριε, παραβλέπων τοὺς ξένους νεμομένους τὰ ἱερά, εἶτα ῥηγνύεις τὰ ἱμάτια κατὰ τῶν ἱερέων; διὰ τί, Λογιώτατε, ἐφαπλῶν ἱερότυλον χεῖρα ἔνδον τοῦ ἱεροῦ Κιβωτιοῦ καὶ καταβροχιζῶν χανθὸν τὰς μεγάλας ποσότητας, δὲν ἀπολιθοῦσαι ἀπὸ συναισθήσεως ῥίγος, ταλαίπωρε, ἀλλὰ καθυλακτεῖς ἔτι τῶν ὀρεκτικῶν τυχὸν ὑπαβλεπόντων σου τὴν ἀπληστίαν (2); » Ἀλλὰ τοιοῦτος ὁ χαρακτήρ τῶν ἀρπάγων!

Κατάρχθι ὅμως καὶ σὺ πρὸς καιρὸν, Ἄγιέ μου, ὅτι καὶ οἱ Πανοσιώτατοι, ὡς οἱ Παναγενέστατοι οὗτοι, ἔκλεπτον κακῆνοι μᾶλλον ἢ ἤττον διὰ νὰ θεραπεύσωσιν, ὡς αἰτιολογεῖ ἡ Ἐλλογιμότης του, τοὺς δυνατωτέρους τῶν Ἀρχόντων· τί ἐποίησεν ἄρα ὁ τοῦ Ἀθανασίου προκάτοχος Πολύκαρπος; δὲν ἐπέφερον οὐδεμίαν ἀγαμόρφωσιν ἢ μεταρρύθμισιν καὶ τοὶ διὰ τιμῆς ἀγόμενος παρὰ τῷ Ἱμπεράτορι καὶ μέγα δυνάμενος παρὰ τοῖς Ἡγεμόσι Βλαχίας καὶ Μολδαβίας; Οὐχί· διὰ τί; ὅτι ἐβλεπεν ἐκεῖνος τοὺς ἐπικρεμαμένους εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον δεινοὺς καὶ χαλεποὺς καιροὺς· ἐστάθμισεν ἐκεῖνος καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο· κατέμαθε καὶ τὰς φαναριωτικὰς πλεκτάνας καὶ δολιότητάς καὶ τὰς βογιαρικὰς θηριωδίας· οὐδ' αἱ καλογηρικαὶ τὸν ἐλάνθων καταχρήσεις, ποτὲ ὅμως δὲν ὑπέφερε Πατριάρχης Ἱεροσολύμων νὰ καταλίπη τὰ συμφέροντα

(2) « Ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις;... ὁ ἐδελυσσόμενος τὰ εἶδωλα, ἱεροσυλεῖς; » Ῥωμ. Β'. 21—22.

τοῦ οἰκείου Θρόνου « ἐλώρια κύνεσσιν οἰωνοῖσὶ τε πᾶσιν » οὐδ' ἔστερξε, νὰ ἐπιτραπῶσι τὰ τοῦ Κοινοῦ εἰς ἀλλοτρίους τινάς, κηφήνας ἀείποτε ὀφθέντας τῶν τε ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν, καὶ τὸν μαμωνᾶν τῆς ἀδικίας Θεοποιήσαντας καὶ λατρεύοντας· ὅ,τι δὲ προχειρῶς ἐστοχάσθη εἰς διόρθωσιν, καὶ ἥτιον ὑποκείμενον εἰς τὴν ῥαδιουργίαν τῶν ξένων, ἦν ἡ αὐξήσις τοῦ Ἐμβατοικίου (§. 35 τῆς Διατριβῆς), ἵνα οὕτω μέρος μὲν τῶν εἰσοδημάτων δαπανᾶται εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν μοναστηρίων αὐτόθι, ἅπαν δὲ τὸ ἐπίλοιπον λόγῳ ἐμβατοικίου εἰσάγεται εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον· καὶ οὕτως ἐνέφραξε μέγα μέρος τῆς χρυσοῦς πηγῆς ταύτης τῶν πλεονεκτῶν καλογῆρων, σκοπῶν νὰ ἐπιφέρῃ τοῦ κακοῦ τελειότεραν τὴν θεραπείαν, ἐπειδὴν λοφίσωσι τὰ ἐπικείμενα τότε δεινὰ, ἐὰν μὴ ἔφθανε διακόψαν τὸ νῆμα τῆς ζωῆς αὐτοῦ τὸ τοῦ Θανάτου θέριστρον.

Ἀφ' οὗ δὲ ὁ ἀληθὴς Πατριάρχης ἐκείνος ὁ, κατὰ τὸν Ἀπόστολον (I), « τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενος » μέχρι τελευταίας πνοῆς ἀντιπαλαίων πρὸς τσοαύτας δυσκολίας τῶν περιστάσεων καὶ τῶν προσώπων, ἔσχυσε μετὰ βίας νὰ διατηρήσῃ τὸ ἀρχαῖον σύστημα, ὃ παρὰ τῶν προκατόχων παρέλαβε, τί συμβαίνει; « *Αὐτὸς (ὁ Ἀθανάσιος) εὐχολογηθεὶς ἀπὸ τὴν τότε καθεστῶσαν εἰς τὰς ἡγεμονείας διοίκησιν τῆς Ῥωσσίας, ἔσχυσεν ἐναντίον τῆς θελήσεως τῶν ἀρχόντων ἡ ἀνατρέψῃ τὸ ΠΑΛΑΙΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ, νὰ συστήσῃ Ἐπιτροπὴν τῶν εἰσοδημάτων ἔχουσαν ἐπὶ κεφαλῆς ἕνα ἑξαρχον τοῦ Θρόνου, νὰ διορίσῃ Ἡγουμένους εἰς τὰ μοναστήρια ὑπομισθίους κτλ. (αὐτόθι).* » Φρίττεις, Δέσποτά

μου, ἴσως διὰ τὴν ἰσχάτην τῶν ἀνθρώπων τούτων ἀπόνοιαν, οἵτινες ἀταράχως οὕτω καὶ ἀνερευθριάστως ὁμολογοῦσι τοιαῦτ' ἀσύγγνωστα καθοσιώσεως ἐγκλήματα, οὐδὲ Θεὸν φοβούμενοι, οὐδ' ἀνθρώπους αἰδούμενοι, καὶ οὕτω χαιρέκτως κατορχούμενοι τῆς τοῦ Ἀθανασίου μωροπιστίας. Ἀνέτρεψε, λέγει, τὸ παλαιὸν σύστημα· ὅποιον τοῦτο; οἷον διαλαμβάνουσι τὰ χρυσόβουλα, καὶ αἱ κτητορικαὶ Διαταγαὶ καὶ τοσαῦτα τῶν προκατόχων *Σιγίλλια*, ἐν οἷς καθορᾶται ἀριδῆλως ἐκπεφρασμένη ἢ γνώμη τῶν ἀφιερωσάντων ταῦτα τὰ κτήματα ἱερέων τε καὶ λαϊκῶν· ἅπερ πάντα ἀνέτρεψεν ἄρῃ καὶ κατέστρεψεν ὁ μητραλοῖας τολμηρᾶ τῇ χειρὶ διὰ προτροπῆς καὶ ὑποθήκης τῶν παρασίτων αὐτοῦ Εὐγενεστάτων καὶ Λογιωτάτων· κατέστησε δ' ἐπιτρόπους ὁποίους;—ἀνδρας μοχθηροὺς καὶ διστραμένους,

«... ὑπέριον ὕβρι ἔχοντας»

χρεωκόπους τινὰς καὶ αὐτόχρημα Βλαχομπογδάνους, οἵτινες κυριεύσαντες μοναστηρίων, ἐκκλησιῶν, μετοχιῶν, κτημάτων, χρημάτων, ἱερέων, μοναχῶν, ὑπηρετῶν, παντὸς ὅ,τι ἀνῆκεν, εἰς τὸν Ἅγιον Τάρον, ἐσφετερίσθησαν δυνάμει τῆς αὐτοῖς δοθείσης ἐξουσίας πᾶσαν πληρεξουσιότητα εἰς τε τὰ πραγματικά καὶ χρηματικά τῶν Κοινοτήτων, καταστήσαντες τοὺς ἡγουμένους ἀνδράποδα καὶ εὐτελεῖς μόνον σαρωτάς τῶν ναῶν, ἄγοντες καὶ φέροντες τὰ πάντα, δεσμῶντες καὶ λύοντες, οὐδενὸς ἐφορῶντος καὶ λόγον ἀπαιτοῦντος ἐν τοῖς δρωμένοις· τὰ δὲ ἡγουμενικά καὶ συστατήρια λεγόμενα καὶ διὰ τὸν τύπον τηνικαῦτα διδόμενα γράμματα θεωροῦντες ὡς χαρτίον ἄγραφον καὶ ὡς διὰ πράσιον χανιάριον.—«Ἄλλ' ἡ ἐπιτροπή αὕτη, φησὶν ὁ Λογιώτατος πρὸς φίμωσιν, ἔχει ἐπὶ κεφαλῆς ἕνα ἔξαρχον τοῦ Θρόνου» καὶ προκαταλαμβάνει

τὰς περὶ τῶν κλεψαρπαγῶν τῶν ξένων ὑπονοίας, ὡς ἐποπτεύ-
 οντο· δῆθεν τοῦ ἐξάρχου. Ἄλλ' αἱ καλοῖ σου Κύριοι οὗτοι
 δὲν εἶναι τόσον δειλοὶ ἄρπαγες, ὅπως μὴ καταφέρωσιν ὑπο-
 πόδιον τῶν ποδῶν αὐτῶν τὸν ἐπὶ κεφαλῆς ἐξάρχον. Γνω-
 ρίζεις αὐτὸς, Πάτερ Γερμανέ, τὴν ἐντιμον ἀξίαν τῶν ὑπευθύ-
 νων Συντακτῶν τῆς αὐτόθι Δημοσιγραφίας, καθὼ γεγονώς ποτε
 καὶ αὐτὸς τῆς χαλκοστόμου Εὐαγγελικῆς Σάλπιγγος χαλ-
 κέντερος καὶ διαπρήσιος Ἰππεύθουρος Συντάκτης, καὶ δύνα-
 σαι νὰ κρίνης ἐκ τούτου τὴν χρησιμότητα τῶν ἐπὶ ψιλῶ
 ὀνόματι ἐξάρχων τοῦ Ἁγ. Τάφου. Τὰ ἐντιμα ταῦτα ὑποκεί-
 μενα, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἡγούμενοι, λαμβάνουσι τρέ-
 μοντες ἐκ τῆς δεσποτικῆς τῶν ἐπιτρόπων δεξιᾶς τὸν δούλιον
 μισθὸν αὐτῶν, ὅταν οὗτοι εὐδοκῆσωσιν ἀγερώχως καὶ ὑπο-
 θήγοντες νὰ ρίψωσι τινα κατήκια εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὡς
 ἂν δι' ἔλεος· πολλοῦ γε καὶ θέουσι τοῦ ἐξετάζειν περὶ τῶν
 ὑποθέσεων τοῦ Θρόνου, περὶ τῶν προσόδων τῶν μοναστηρια-
 κῶν γαιῶν καὶ περὶ τῶν εἰσπραττομένων διὰ τὸν Ἁγ. Τάφον,
 ὅπου οὐδὲ περὶ ἑαυτῶν ἔτι οἶδασιν εἰς τί ἀπεστάλησαν· καὶ
 τὰ μὲν οὐσιώδη συμφέροντα τοῦ Ἁγ. Τάφου εἰσὶν ἀποκλει-
 στικῶς ἐπιτεθειμένα εἰς τὴν διακριτικὴν φροντίδα τῶν εἰρη-
 μένων ἐπιτρόπων, οἵτινες μετὰ πολιτικοδιπλωματικῆς
 ἐχεμυθίας ὀργανίζουσι καὶ ἐκτελοῦσι τὰ πάντα· οἱ δὲ
 πα-βου-γα-δίξουσιν ἢ νεανεζίζουσι μελωδικῶς τὴν Παπα-
 δικὴν καὶ τὸ Στοιχηράριον μετὰ τῶν ἡγουμένων ἐν τοῖς κελ-
 λίοις, διανύοντες τὸ μαρτύριον αὐτῶν εἰς τὴν ἀρμονικὴν Κλί-
 μακα ἢ τοὺς διατονικοὺς τροχοὺς, εἰς οὓς ἀθλίως κατεδικά-
 σθησαν· εἰ δὲ καὶ τινες αὐτῶν, ἀποδύντες τὴν ἑαυτῶ χειάν,
 ἀπετόλμησαν ν' ἀνερπύσωσιν ἕως τῆς περιωπῆς τοῦ Θρόνου,
 καὶ νὰ προσκλαύσωσι τὴν ἐσχάτην ἀπώλειαν τῶν Κοινῶν καὶ
 τὴν τῶν Πανευγενεστάτων μεγαλοπονηρίαν καὶ ὕβριν, οὗτο

μὲν ἀπεβλήθησαν ραδιουργία τῶν πατριαρχικῶν συμβούλων, εἰς δὲ τοὺς Κυρίους τούτους καὶ ἄλλα προνόμια καὶ ἄλλαι ἀδελφίαι καὶ ἐλευθερίαι ἐπεμετρήθησαν παρὰ τοῦ Κυριάρχου τῶν ἀγιοταφικῶν πραγμάτων. Ἰδοὺ σοι, πάτερ Ἄγιε, τὰ αἰνετὰ καὶ ὑπερυψούμενα κατὰ τοῦ ὑμετέρου Ἡρωῖος· καμάρωσον, πρὸς τῆς σῆς πολιᾶς, τὴν θεόθεν εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀποτεταμιευμένην διάσωσιν! Θεώρησον τοὺς ἐν Μολδαυίᾳ Ἀδαυμάκας. Χθὲς ἐκυλίοντο εἰς τὰς ἀγιάς φέροντες ἐν μὲν ταῖς χερσὶ τὸν πῆχυν, ἐπὶ δὲ τῶν ὤμων τὴν δέσμην λευκῶν καὶ ἐκτύπων βυρβακηρῶν ὑφασμάτων, ἐπικλυόμενοι ὑψιθόαι τὴν χρεῖαν τῶν ἀγοραστῶν, καὶ σήμερον ἄρχοντες μεγαγοπρεπεῖς περιάγονται ἐπ' ὀχημάτων καὶ ἵππων οὐγγρικῶν « κύδει γαίοντες. » Χθὲς ἄσχημοὶ βωμολόχοι τῶν εὐγενῶν καὶ ἀπλούστατοι Ἀδάμιδες, σήμερον δὲ πανευγενέστατοι (ὡς καταδέχεται νὰ ἐπιγράψῃ αὐτοὺς ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης) Ἐπίτροποι, βαθεῖς κεφαλαιῶχοι, ἀδελφοὶ δε--Ἀδαμάκη! Θεώρησον τὴν διαγωγὴν τοῦ ἐν Βλαχίᾳ Ἰωβάντσου, ἐπιτετραμμένου καὶ αὐτοῦ τῶν ἀγιοταφικῶν πράγματα (I). Καταπέψας οὗτος προλαβόντως μυριάδας πολλὰς γροσίων τοῦ Ἁ. Τάφου, ἔχει σήμερον πεπαρμένα εἰς τοὺς ὄνυχας πάντα τὰ ἐκεῖ μοναστήρια, ἱεροσυλῶν, ὅσα βούλεται, οὐδενὸς τολμῶντος πρὸς ἔλεγχον. Θεώρησον τὴν κατάστασιν τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Δακίαν ἀγιοταφικῶν κτημάτων, ἅτινα παρχμελούμενα ὑπὸ τῶν ξένων τούτων κολοβοῦνται καὶ ἐκκόπτονται παρὰ

(I) Οὗτός ἐστιν ὁ ἐνώπιον πολλῶν ἀγιοταφικῶν ἀθεΐφοβα γυμνώσας καὶ συλήσας τὸν ἐν Βουκουρεστίῳ Ἀρχιμανδρίτην Γαβριήλ, καὶ ληστικῶς ἀφελὼν τοῦ θυλακίου αὐτοῦ, πνέοντο· ἤδη τὰ λείψανα, πάντα τὰ ἔγγραφα καὶ τὰς σημειώσεις, ἵνα ὑπεκφύγῃ τὴν ἀπαίτησιν, ὧν ἐχρεώσται αὐτῷ, ἡ τίγρις ἢ τυμβωρῶχος! Φρίττει, Ἀδελφέ μου! ἄλλ' « ἔχει Θεὸς ἐκδικῶν ὄμμα! »

τῶν περικτιόνων, καὶ ὁ ἀκρωτηριασμός οὗτος προχωρεῖ κατὰ μικρὸν εἰς τοσοῦτον, ὥστε μετ' οὐ πολὺ πολλὰ τῶν χωρίων ὀλοκλήρως ἀποξενωθήσονται, διὰ πλείστων δὲ τὴν ἀνάγκησιν μέγα ποσὸν χρημάτων δαπανηθήσεται εἰς διαδικασίας καὶ δικηγόρους. Θεώρητον τὴν πόλιν ἄξιαν τοῦ προοδευτικωτάτου αἰῶνος τούτου πρόοδον τοῦ νέου κανονισμοῦ, καθ' ὃν ἠξιώθημεν ἰδεῖν (χάρις εἰς τὸν ἥρωα τῆς ἀναμορφώσεως!) νῦν πρῶτον Ἡγουμενίας καὶ Πρωτοσυγκελλίας ἐπιδαψιλευθείσας εἰς κοσμικούς τινες Κυρίους! Ἐπίστισον τὴν περιέργειαν εἰς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει παραβλῶπα ταμίαν τοῦ Κοινοῦ τῶν Ἁγιοταφитῶν, καὶ τὸν ἐκείνου συντροφον, τὸν σὸν, φημί δὴ, Λογιώτατον, Γραμματικὸν τοῦ ἥρωος Ἀθανασίου, καὶ ὄντα καὶ συντάκτην τῆς ἀνά χειρας Διατριβῆς. Ἡ θαυμαστὴ αὕτη ξυνωρίς, μοχλὸς πασῶν τῶν τοῦ Θρόνου ὑποθέσεων, περιστροβεῖ τὰ διάφορα τῶν ἀπανταχοῦ Ἁγιοταφитῶν δικαιώματα καὶ συμπερισπᾶ, ὡς δυνάμεις κεντρομόλου, εἰς μίαν μόνην συγχέντρωσιν, τὸ ἴδιον συμφέρον, ὃ μὲν διὰ τῆς διαστροφου αὐτοῦ καὶ σοφιστικῆς διαλεκτικῆς, ὡς Ἰουδαῖος εἰς τὸ τελευταῖον, φωνασκῶν καὶ τῆ ῥύμη μᾶλλον ἢ τῆ ὀρθότητι τῶν λόγων παραπέθων (1)· ὃ δὲ, τῆ δολιότητι καὶ κολακείᾳ ὑπερνεστηκῶς, καὶ τῆ παρὰ τῷ Μακαριωτάτῳ εὐνοίᾳ εἰς ἀνετωτέρην ἐπέμβασιν χρώμενος, δεσπύζουσιν ἄμφω καὶ τυραννεύουσιν, ὡς περ Ἰππαρχοὶ καὶ Ἰππίαί (2), βαρεῖς ὄντες καὶ

(1) Τοῦ παραβλῶπος τούτου τὴν πονηρίαν δεκαῖ, ὅτι προσφήτησε πρὸ χρόνων ὁ Ἀριστοφάνης λέγων,

« Ἄλλ' οὐδὲ τὸ ἐλέμμι' αὐτὸ κατὰ χώραν ἔχει,

« Ἄλλ' ἔστιν ἐπίδηλόν τι πεπανουργηκότι. » Ἀριστ. Πλουτ. 367.

(2) Ἡ συντροφία τῶν δύο τούτων συνδέεται σήμερον καὶ μετ' ἑσπερῶν ἱερώτερων. Δι' εὐχῶν σου, κύρ Γερμανεῖ, ὁ Λογιώτατός σου συμπεύεται τὴν θυγα-

ἀσυνείδητοι, καὶ κλέπτοντες, ὅσα ἐγγωρεῖ. Ὁ δὲ μέγας Ἀναμορφωτῆς, βάτραχος θνησιμαῖος ὑπὸ γαλβανικῆς δυνάμεως ἀνασκιρτῶν, ἢ ἄψυχον νευρόσπαστον ἀπὸ λεπτῆς μηρίνου προσεπισπώμενον, κατανεύει ἢ ἀνανεύει, ἤρεμεῖ ἢ κινεῖται, φθέγγεται ἢ σιγᾷ, ὅταν καὶ ὕπως θελήσωσιν οἱ δύο μεγάλοι οὔτοι νόες τοῦ Φαναρίου· ἐν ᾧ δὲ οὗτος, καλῶς ποιῶν, σχολλάζει περὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Κοινοβίου, διευθετῶν τὰ ἐδώδιμα εἰς ὑπογείους ὑποθήκας κατὰ γένη καὶ εἶδη ἐν ταλάροις, ἐν κοφίνοις, ἐν λαγήνοις, ἐν βύκοις, ἐν κακάβαις, καθαιρῶν τὴν ἄλμην τῶν ἀλιπιάστων σκόμβρων, κολοιῶν καὶ παλαμίδων, ἢ ἀλμέγων ἐπιμελῶς ἐν καδδίσκοις τὰς ἀγελάδας αὐτοῦ, καὶ κατασκευάζων τυρούς καὶ ὀξύγαλατα, « ὡς ποιμὴν ἀληθινός, ὡς ἐδραῖωμα ἄσειστον ! » ἢ μὲ τιτανωμένας παλάμας ἀρδεύων καὶ ἐπιφυλλίζων τὰ φυτὰ τοῦ ἀγιοταφικοῦ κήπου, (ἵνα μὴ τις εἶπῃ ὅτι εἰς οὐδέν ἐστιν ἐν τῷ μετοχίῳ χρήσιμος!)· διατιθέασιν ἐκεῖνοι ἐν τούτῳ καὶ τακτοποιοῦσι θαυμασίως τὰ χρηματικὰ τοῦ Κοινοῦ, μορφοῦσι τὰς ὑποθέσεις εἰς σοφοὺς διοργανισμοὺς, καὶ οὕτω παριστάμενοι πρὸς τὸν ἰδρωτὶ περιῶρέομενον κηπουρὸν, ποιμένα παράριστον (I), βουκόλον, αἰπόλον, ὀρνιθοτρόφον, ταμίαν καὶ ὄτρηρὸν θεράποντα τοῦ Ἁγ. Τάφου, ὑποχρεοῦσιν αὐτὸν ἀνυπερθέτῳ ἀπο-

---

τέρῳ τοῦ Ταμίου. Τέλη ἀγαθὰ ! Ἐτοιμάζου ἵνα ψάλης αὐτῶν τὸν Ὑμέναιον,

« Ὅλθιε γάμερ', ἀγαθὸς τις ἐπέπταρεν ἐργυμένῳ τοι ! »

(I) Κάτωθεν τῆς εἰκότος τοῦ ἥρωος Ἀθανασίου, τεθειμένης ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Διατριβῆς τοῦ Λογιωτάτου, ἵνα μὴ μένωσι πάντως καὶ οἱ ἐξῆ; αἰῶνες ἀθέατοι τῆς πολιορκιᾶς τοῦ κορυφῆς τοῦ Δεσπότη, ἔγραψέ τις κοῦφος; (ἴσως ὁ Λογιωτάτος σου) παρωδῶν τὸ Ὀμηρικόν οὕτως,

« Ἀμφοτέρων, ποιμὴν τ' ἄριστος, ἀνὴρ τ' ἀγαστός ! »

φάσει νὰ ὑπογράψῃ τὸ σύντρομον καὶ πολυέλικτον « **ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ** ἐπίβηταιοῖ » εἰς τὰ αὐτῶν σχεδιάσματα, ἐν οἷς σαφῶς ἀναπτύσσονται αἱ ἀρχαὶ τῆς μεταρρυθμίσεως. Μετὰ ταῦτα δὲ, ἐπειδὴ ἐπ' αὐτοῖς ἔστι καὶ τὸ ἐκτελεστικόν, γράφουσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας, γράφουσι πρὸς τοὺς ἐξάρχους, πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους, πρὸς τοὺς ἡγουμένους ὑπογραφομένοι ἐν ὀνόματι τοῦ Πατριάρχου ἢ **ΑΝΤΙΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ**, διατάττουσι, θεσπίζουσι, καθαιροῦσι, συνισῶσιν, ἀπαιτοῦσι, λαμβάνουσιν εἰς ἔλιτρα (Υἱοῦρες), εἰς συναλλαγματικὰς, εἰς πραγματείας, οὐδὲ πῶς ἀποδώσουσι λόγον, ὡς ὁ Περικλῆς, οὐδὲ πῶς μὴ ἀποδώσουσι, κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Ἀλκιβιάδου, σκεπτόμενοι (2)· καθότι καὶ οὐδεὶς ἀπαιτήσῃ. Θεώρησον ἐπὶ πᾶσι τὸ πλήρωμα καὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ ἐν Φαναρίῳ μετοχίου· ἐκεῖ ὄψῃ συνδιατωμένους καὶ ἀνθυβρίζομένους ἱερεῖς μετὰ μαγείρων, πρεσβύτας τινὰς μετὰ παιδαρίων κιναιδῶν συνερεσχελοῦντας, ἱεροδικόνους μεθ' ἵπποκόμων παλαιόντας καὶ διαπληκτιζομένους, ἀναίδειαν, ὕβριν, καταβολὴν, λιμὸν, κλοπὴν καὶ μυρία ὅσα ἀτοπίμητα, ἕνεκα τῆς ἀναξιοπρεποῦς κινεσίας καὶ ἀκαίροφιδωλίας τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου.

Ταῦτα λοιπὸν τ' ἀνεκτίμητα καλὰ συνειδῶς ὁ Λογιώτατος τῶν Λογιωτάτων Κ. Γεώργιος Κωνσταντινίδης εἶχε δίκκιον νὰ κρώζῃ, ὅτι ἡ διάσωσις τοῦ Παραγίου Τύφου ἦτορ θεόθεν ἀποτεταμιευμένη εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου! Διὰ ταῦτα καὶ ἐξᾶλλος καὶ οἰονεὶ Θεοφοβούμενος παρχατικῶν ἀνακράξει « **Τόσον θαυμασίας ὁλλοιώσεις κατώρθωσεν εἰς τὰ τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ὁ Πατριάρχης Ἀθανάσιος!** » (§ 36.)

(2) Πλούταρχ. ἐν Ἀλκιβ. Ζ'.

Ἐν τοῖς §. 37 καὶ 38 ἄδει λιγυρότατα ὁ θεῖος αἰοιδὸς τὸν ἐπινίκιον ὕμνον τοῦ πολύτλαντος ἤρωος διὰ τὰς κατὰ τῶν Ἀρμενίων αὐτοῦ νίκας. Ἄλλ' ἄς μοι συγχωρήσῃ, ἂν σοι εἴπω, ὅτι ἐπὶ ταύτης μάλιστα τῆς περιπτώσεως ὑπέδειξεν ἑαυτὸν ὁ ἀνίκανος, ὅτε οὐδὲ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀναφορὰν ἠδύνατο ν' ἀπευθύνῃ ἀμέσως πρὸς τὴν Ὑ. Πόρταν κατὰ τὸ πατριαρχικὸν δικαίωμα· ἀλλ' ἰδὼν τὴν περίστασιν κρείττονα φυτείας καὶ τυροποιίας, ὡς ἀπαγοῦσαν ἄνδρα νοήμονα καὶ ἔλλογον, οἶος ὁ Πολύκαρπος κλ., οὐχὶ δὲ ἰχθὺν ἀφωνότατον, προσέδραμεν εἰς τὸν διακαέστατον ζῆλον τῶν προθυμητάτων Κυρίων... , μὴ φειδόμενος ἀληθῶς τῶν ἀγιοταφικῶν χρημάτων, ἀλλ' ἀντισταθμίζων χρυσὸν εἰς ἀναξιότητα. Τί δαί, ἂν ἐπατρίάρχουεν ἐπὶ τῆς πυρπολήσεως καὶ ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, ὅτ' ἐκόγλαζεν ἡ καθ' ἡμῶν ἀκατάσχετος τῶν Ἀρμενίων ἰταμότης καὶ τὸ Κιβώτιον ἦτον, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Λογιώτατου, τετραυματισμένον καὶ τοῦ θρόνου αἰ βάσεις ἐσειόντο; (I) Ἦσαν πάντως σήμερον τὰ Ἑλληνικὰ ἐκεῖνα κληρονομήματα ἰδιοκτησίαι τῶν *Λερδέριδων*!

Ἐκ δὲ τούτου συγκεντρώσας ἐν ἑαυτῷ τὰς νοερὰς δυνάμεις ὁ τρανὸς Λογιώτατος, ἔνθους καὶ ἀνασκιρτῶν ὑπ' ἀκρατήτου μεγαλοφυΐας, ἀνατοξεύει τὴν φαντασίαν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ μέλλον, χρησμοφῶν, ὡς ἀπὸ τρίποδος, ὅτι
 « Ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ Κοινοῦ τοῦ Παραγίου Τάφου εἶναι ἀρχὴ εὐδαιμονίας μελλούσης. » Τοιαῦτα φοιβάζει ὁ μετὰ Χριστὸν Προφήτης.

— Ἄλλὰ τὸν εὔτι

Πειθ' ἀγαθὰ φρονέοντα, δαίφερνα Βελλερεφόντην. (2)

(1) Ὁρα τὴν Διατριβὴν σελ 3.

(2) Ὁμ. Ἰ. Ζ. 162.

καὶ οὐδεὶς οὐδ' ὅποσονδήποτε νοῦν ἔχων ἀδυνατεῖ νὰ συνίδη
 ποῦ χωρήσῃ τὸ κακὸν τῆς σημερινῆς καταστάσεως τοῦ
 Κοινοῦ τοῦ Παραγίου Τάφου, ἀν μὴ κοπάσῃ ὁ τῶν ἐντι-
 μοτάτων κοσμικῶν πολυκύμαντος σάλος (1). Ἄλλ' ἄκουε,
 Πάτερ Γερμανέ, καὶ τούτων ἔτι μείζονα καὶ ὑψηγορώτερα!

« Οἶμοι! πρὸς αὐτῷ γ' εἶμι τῷ δεινῷ λέγειν. » (2)

« Ἐὰν, ἀκολουθεῖ κράζων ὁ Λογιώτατος, οἱ διάδοχοι τοῦ
 Πατριάρχου Ἀθαρασίου ἐξομοιωθῶσι μὲ τοὺς σκοποὺς
 καὶ τὴν διάθεσιν αὐτοῦ τοῦ *ΜΕΤΑΞΥ ΤῶΝ ΠΑΤΡΙΑ-
 ΡΧΩΝ ΗΡΩΟΣ*, ὁ Θρόνος θέλει ἀναδειχθῆ μετ'
 ὀλίγον καιρὸν *ΕΥΔΑΙΜΩΝ* (!) καὶ αἱ κατὰ μέρος ζη-
 μίαι τοῦ ἔθνους, θέλουσι θεραπευθῆ μὲ ὠφελείας πολλῶ
 τῷ μέτρῳ σηματοκωτέρας καὶ οὐσιωδεστέρας. » Οἶμοι!
 ἀπέκειτο, Πάτερ, καὶ τοῦτο τῆ μοχθηρᾶ σου ψυχῇ ν' ἀκούσης
 τοιαῦτα σκότια καὶ αἰωνίως κατασχύνης ποιητικὰ πατριαρ-
 χικοῦ ἀνθρώπου παραληρήματα! Οἶμοι, καὶ πολλάκις οἶμοι!
 Ἐπέπρωτο ἄρα κατὰ τὴν παροῦσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους ἡμέ-
 ραν, αἰσχρῶν νυκτικοράκων κοκκυμοί, ἀπηχήματα τῆς τοῦ
 μεσαιῶνος σχολαστικότητος νὰ προσβάλλωσι τῶν γενναιοφρό-
 νων Ἑλλήνων τ' ἀκέραια αἰσθητήρια, πρὸς αἴσχος μὲν τοῦ
 εὐαγοῦς ὀρθοδόξου κλήρου, πρὸς κατάγελων δὲ καὶ τῶν ξένων
 ἀλλογενῶν, πρὸς οὓς ἀπρονοήτως τυχὸν ἐκοινώθη τὸ δελτά-
 ριον. *ΗΡΩΣ* ὁ Ἀθαράσιος μεταξὺ τῶν Πατριαρχῶν ;...

« Ποῖον τὸν μῦθον εἶπας, ἡμέας αἰσχύνων, »

Γεώργιε; Ἐὰν ἐγεννήθης Λογιώτατος, ὡς καὶ τῷ ὄντι ἐγέν-

(1) Τοῦτο ἴσως εἶσι ὁ ἐκ Ναζιανζοῦ Φειστήρ ἐνέπων τὸ

« Στήτω ποτ' ὄψε, κοσμικὸς στήτω σάλος. » Ἔπει. Τομ Β'. σελ. 26.

(2) Σοφοκλ. Οἶδ. Τύρ 1169.

νήθης, κολάκειε ὡς ἀνδράποδον, ἐφ' ὅσον δὲν προσβάλλεται ἡ ἔθνικὴ φιλοτιμία καὶ ἡ τοῦ Ἑλληνικοῦ κλήρου ὑπόληψις. Σὺ δὲ ὀνομάσας τὸν Ἀθανάσιον ἤρωα μεταξὺ τῶν Πατριαρχῶν ὑβρίζεις ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου πᾶσαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱεραρχίαν· καθότι ἂν ὁ ΠΡΩΣ μεταξὺ αὐτῶν ἔστι τοιοῦτος, οἱ λοιποὶ ὅποιοι ! Ποίαν ψυχῆς ἀνδρείαν ἐπέδειξεν ὁ τῶν πρεσβείων τῆς καταπιεζομένης ὑπ' αὐτοῦ θέσειος ἀνατροπεύς (ὁ Θεὸς συγχωρήσαι μοι !) οὗτος ; ποίους διωγμοὺς ἐκαρτέρησε καὶ κινδύνοὺς ἐπέμεινεν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς τῶν ὑπ' αὐτοῦ ποιμαινομένων σωτηρίας ὁ ἀνύπαρκτος οὗτος ἄνθρωπος, ὁ ἀναρσίως σεμνυνόμενος ἐπὶ τῇ ὁμωνυμίᾳ τοῦ ἀληθῶς Ἡρώος τῆς ἐκκλησίας, τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (1) ; ποῖον κλέος ἤρατο παρὰ τοῖς ὁμογενέσι καὶ ἀλλογενέσιν (2) ὁ γενόμενος Ἱεροσολύμων « διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνδρα ἐν Ἱερουσαλήμ ; » Ἡ τοῦ Πατριάρχου τούτου μετριότης, καὶ ἀπ' ἄλλων τεκμηρίων δὲν ὑπῆρχε κατὰ δήλον, ἀλλ' ἐκ τῆς τοιαύτης ὑποκούφου ἀδικιοφορίας αὐτοῦ, ὑφ' ἧς ἀνέχεται ν' ἀκούῃ ΠΡΩΣ καὶ τοιαῦτα ἀνοίκεια πάντη τῷ μοναχικῷ αὐτοῦ χαρακτῆρι ἐπίθετα ἐν βιβλίῳ παρὰ τοῦ ἰδίου Γραμματικοῦ ἐπὶ τούτῳ μισθωθέντος, καὶ δι' ἰδίων ἀναλωμάτων ἐκδεδομένῳ, ἔστιν ἀναμφίβηλος. Τί πταίει ὁμῶς ἐν τούτῳ ὁ πτωχὸς Γερο-αθανάσιος, ἀνὴρ ἀμαθὴς καὶ ἀγροῦκος, καὶ τῇ μὲν φύσει ἀπλοῖκός τις, τῇ

(1) Τούτου τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου τὴν ἱερὰν Ἀκολουθίαν ἐξέδωκεν ὁ Μακαριώτατος ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἧς ἐν τῷ προλόγῳ δοκεῖ παρέχων τὴν τιμὴν τῆς ὁμωνυμίας εἰς τὸν ἅγιον ! Ἐχέτω τὴν ἀμαρτίαν ὁ γράψας !

(2) « Δεῖ δὲ αὐτὸν (τὸν ἐπίσκοπον) καὶ μαρτυρίαν καλὴν εἶναι ἀπὸ τῶν ἑξουθεν. » Ἁ Τιμ. Γ'. 7.

δ' ἔξει πᾶν ἄλλο μᾶλλον, ἢ ἔμπειρος διευθυντῆς τῶν Καταστημάτων; Τὸν καλὸν ἀγαθὸν τοῦτον γέροντα, ἧδη δις παίδα γενόμενον, καταλαβόντες οἱ ἀνηλεεῖς οὗτοι ξένοι, περιέδεσαν χεῖρας καὶ πόδας, εἴτε κηρίαίς, ὡς νεκρὸν, εἴτε σπαργάνοις, ὡς νήπιον, καὶ χρεούουσιν αὐτὸν ἀσυτῶλως ἐπάδοντες, εἴτε τὸ ἐφυπνίδιον, εἴτε τὸ ἐπικήδιον· ὁ δὲ, ὡς ἂν παῖς νωδός, χαίρει χρευόμενοις, μὴ δυνάμενος, ὡς εἰκός, νὰ προῖδῃ τί τεκταίνουσι κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τε καὶ τῶν λοιπῶν ἀγιοταφίτων, οἱ μικροί! Κἂν δέ ποτε ἀνδριζόμενος ζητήσῃ νὰ ἐξυπνίσῃ τὸν παλαιὸν ἀγιοταφίτην, ἀποκαρῶσιν αὐτὸν οὗτοι πάλιν διὰ τῶν τοιούτων ναρκωτικῶν ψευδεγκωμίων, Ἡρωα καὶ μονογού Θεὸν προσαγορεύοντες, ὧν ἐκεῖνος, μὴ δυνάμενος νὰ σταθμίσῃ τὸ βᾶρος, ἀλίσκεται ὡς ἄγρα πολλῆ μετὰ τοῦ Κοινόβιου του. Κατὰ τούτων λοιπῶν τῶν ἀγνωμόνων πρέπει ἵνα πέσῃ ἡ τοῦ ἔθνους ὀργὴ καὶ ἀγανάκτησις· οὗτοι διέφθειραν τὸν χριστιανὸν τοῦτον καὶ παρώθησαν εἰς τοσαύτας ἀνοσιουργίας, ὧν τὰς μὲν ὠφελείας ἀποφέρουσιν αὐτοί, τὸ δὲ ὄνειδος καὶ ἡ βλάβη ἀνάγεται ἐπὶ τῆς γηραιᾶς κεφαλῆς ἐκείνου. Τοιαῦτα φρικώδη τέρατα, τοιούτους ἀπηνεῖς λυμεῶνας ἀνέχονται σήμερον οἱ καλοὶ σου ἀγιοταφίται, οἱ ἀγιοταφίται, οἱ γενναίως ἄλλοτε κατὰ φοβερωτέρων ἐπηρεαστῶν ἀντιπαλαίσαντες! Τὸ Κοινόβιον αὐτῶν γίνεται λεῖα Μυσῶν, τὰ ἱερά λαφυραγωγοῦνται, τὰ χρήματα διαρπάζονται, αὐτοὶ οὗτοι ἀνδραποδίζονται εἰς ἀπεγνωσμένα δουάρια· βλέπουσιν ὀσημέρι ἀναβαίνοντας, καταβαίνοντας τὰς διπλᾶς, τριπλᾶς κλίμακας τοῦ μετοχίου ἐπὶ διαρπαγῇ τοὺς ἀδδὴ φάγους χοίρους τοῦ Φαναρίου, βλέπουσι τὴν ἐσχάτην ἠθικὴν ἀπώλειαν τῆς ἀθανασιακῆς πατριαρχείας, τὴν ἰταμότητα καὶ ἀναίδειαν τῶν περὶ τὸν Πατριάρχην προσώπων, καὶ τοῦτον μὲν αὐτὸν ἀπομωρανθέντα, τοὺς δ' ἐξάρχους ἐξαχρειωθέντας, τοὺς

δ' ἐπιτρόπους καὶ γραμματικούς πελωρίως ἀποθηριωθέντας· καὶ οἱ γεννάδαι βέγγουσι τὸν ὕπνον τῆς συστολῆς καὶ μόνον ἐν παραβύστῳ που ἔσαι καθήμενοι, κλαίουσιν ἐν ἀλλήλοις ἑαυτοὺς καὶ τὸ Κοινόβιον. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλλοτε.

Σὺ δέ μοι, πάτερ Ἄγιε, πρόσχεες τὸν νοῦν εἰς τὸν ἐξῆς τῆς Διατριβῆς ἀσπαστὸν παρ' ἔμοι γε παράγραφον. «*Ὅταν, φησὶ, τὸ Κοινὸν τοῦ Παραγίου Τάφου εὐρεθῆ ἀνώτερον ἀπὸ χρέη καὶ ὁ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ (!) φέρηται μὲ ζῆλον φιλόθεον καὶ φιλογερῆ, οὐχὶ μόνον τὰ ἱερὰ Καταγῶγια τῆς Ἱερουσαλὴμ θέλουρ ἔλθῃ εἰς κατάπτασιν λαμπρὰν, ἀλλὰ καὶ καταστήματα φιλανθρωπίας θέλουρ ἀνοιχθῆ εἰς τὴν Ἁγίαν πόλιν, ὑποδεχόμενα τοὺς καταφεύγοντας εἰς αὐτὰ, καὶ οἱ ὑπὸ τὸν θρόνον τοῦτον Ὁρθόδοξοι, οἵτινες ὑπὸ τῆς δυστυχίας ἐκτραχηλίζονται εἰς τὴν ἀσέβειαν πολλὰ συνεχῶς, θέλουρ εὖρη στήριγμα εἰς τὰ συμπαθῆ σπλάγχνα τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησίας.* » (§. 42.)

« Πλῆρες τοι μέλιτος τὸ καλὸν στόμα, θύρσι, γίνετο! »

Πότε, ναί, πότε πάλιν ἀνατελεῖ ἡ εὐκταία τοῦ Ἱεροσολυμικοῦ Θρόνου ἀνάλαμψις, καὶ αἱ σήμερον περιζοφοῦσαι αὐτὸν τοῦ ταρτάρου σκοτῆμαιναι ἀντικατασταθῆσονται ἀπὸ χερουβὶμ δόξης κύκλω περιϋπταμένων; Πότε πάλιν ἡ ταλαίπωρος Ἱερουσαλὴμ ἐπισυνάξει τὰ τέκνα αὐτῆς, διὰ τὸν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς, καὶ ἡ στάθμη τῆς υἰγιῶς τοῦ Εὐαγγελίου διδασκαλίας τεθήσεται ἐπὶ τοῦ μακαρίου Γολγοθᾶ; Πότε ἀνοιγῆσονται ταῦτα τὰ καταστήματα τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐν οἷς τὸ παρὰ τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου πλανώμενον στρουθίον εὐρήσει οἰκίαν καὶ ἡ φιλέρημος τρυγῶν, νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὐ θήσει τὰ νοσσία ἑαυτῆς; Πότε ἡ παρημελημένη Ἑλληνὶς αὐδῆ, ἡ Μοῦσα τῶν Γραφῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ τῶν θείων Συνόδων καὶ τῶν Πατέρων

γλώσσα ἀκουσθήσεται πάλιν κελადίζουσα ἀπὸ Κοίλης Συρίας μέχρις Ἰδομαίας, καὶ ἀπὸ τῶν παραλλίων Ἰόππης καὶ Πτολεμαίδος μέχρις ὀρίων τῆς Ἀραβίας; Ἄλλ' ἵνα γένωσι ταῦτα, Δέσποτα Γερμανέ, ἀπαιτεῖται νοῦς ὀξὺς καὶ πολιτικός, καρδία ἔνθεβμος, πατριάρχης ἐνοῶν κατὰ βᾶθος τί ἐστὶ φιλανθρωπία, τί εὐσέβεια, τί ἐκπαίδευσις, καὶ πρὸ πάντων τί πατριωτισμός. Τὸ Ἑλληνικὸν πῦρ τὸ εἰς τὰς φλέβας τοῦ ὀρθόδοξου ἐκείνου Ἑλληνικοῦ λαοῦ ὑποθαλπόμενον ἐν τῇ Συρίᾳ καὶ Παλαιστίνῃ δὲν πρέπει, πάτερ Γερμανέ, νὰ παραμειληθῇ ἢ νὰ κατασβεσθῇ εἰς τὴν ἀγρίαν τῶν Ἀράβων βαρβαρότητα. Εἶναι καιρὸς ν' ἀναρρίπισθῇ πλέον ὁ ὑποφλεγέθων τοῦ ἐθνισμοῦ σπινθὴρ τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις ὁμογενῶν, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον νὰ ἐνδυναμωθῇ εἰς ταύτην μάλιστα τῶν πραγμάτων τὴν ἀκμὴν, καθ' ἣν τὸ μέλλον τῆς Συρίας σαλεύει εἰς τὸν ἀμφίρροπον τῆς τύχης ζυγόν, καὶ ὄρνιθες ἀπὸ δυσμῶν καὶ βορρᾶ τὸν οὐρανὸν αὐτῆς κλαγγηδὸν περιιπτάμεναι ἐπὶ τῶν πτερύγων ζυγίζονται, ἀσκαρδαμυκτὶ προσορῶσαι.

« Ἥραι δ' ἄρα ταίγε κακὴν ἔριδα προφέρονται. »

Ταῦτα ἔπρεπε νὰ ἐννοῇ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ πρὸς ταῦτα νὰ συγκεντροῖ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ ὁ Ἥρωρ Ἄθανάσιος. Ἰδοὺ ἡ μόνη ὁδὸς ἡ φέρουσα εἰς τὴν ἀληθῆ δόξαν καὶ τὴν ἀθανασίαν· τὸ δὲ τῶν κολάκων σμῆνος καὶ τῶν Λογιωτάτων σὺν ταῖς πανηγυρικαῖς αὐτῶν μεγαληγορίαῖς αἰσχύνῃ μᾶλλον εἰς τοὺς νοῦν ἔχοντας καὶ ὄνειδος προμνηστεύονται.

Ἄλλ' ὁ χρηστός νεανίας, κηδόμενος τοῦ δαψιλοῦς κηδεμόνος αὐτοῦ Ἄθανασίου,

« Μή τις κῦδος ἄριτο, ὁ δὲ, δεύτερος ἔλθοι, »

ἀφ' οὗ ἀνέφερε τ' ἀθάνατα συγγράμματα τοῦ βαθύφρονος Νε-

κταρίου, τοῦ πολυμαθοῦς Δοσιθέου, καὶ τοῦ εὐφυοῦς καὶ σοφοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Χρυσάνθου, μὴ ἔχων σύγγραμμα τοῦ Ἀθανασίου ν' ἀναφέρῃ (τῶν φιλοσοφικῶν τοῦ ἀνδρὸς συγγραμμάτων μὴ πω ἐκδεδομένων εἰς φῶς!!) προβάλλει χορηγίας αὐτοῦ εἰς νέους ἐνδεεῖς σπουδάζοντας εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, σύστασιν διασήμου σχολείου ἐν Ἱερουσαλήμ, μετατύπωσιν τοῦ Κυριακοδρομίου τοῦ Θεοτόκη. (§ 43.) Σὺ δέ μοι πρόσθες καὶ μετατύπωσιν τοῦ Προσκυνηταρίου ἐν Μόσχᾳ, καὶ ἔκδοσιν τῆς Διατριβῆς τοῦ Λογιωτάτου, καὶ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου (I).

Καὶ οἱ μὲν νέοι οὗτοι τίνες ἄρα εἰσὶν οἱ εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως σπουδάζοντες; Γνωστὸν μὲν ἔστιν, ὅτι εἰς τὸ ἐν Χάλκῃ φιλολογικὸν φροντιστήριον, κταρώμενος καὶ παιδεῖαν καὶ διδασχάλους καὶ ἐπιτρόπους ἔρριπτε ποτε μετὰ πολλὰς μεμψιμοιρίας 30, 000. γρόσια κατ' ἔτος ὁ Κυριάρχης τῶν Ἀγιοταφικῶν χρημάτων, ἀνθ' ὧν ἐσπούδαζον αὐτόθι νέοι οὐχὶ ἐνδεῶν γονέων, οὐχί! ἀλλὰ τῶν ἐπιτιμοτάτων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, νέοι πρῶτισμένοι διὰ τὸ ἐμπόριον, σκοποῦντες νὰ ἐκμάθωσι ξένην τινὰ διάλεκτον, οἷον Γαλλικὴν ἢ Ἀγγλικὴν, καὶ νὰ ἀσπασθῶσιν ἔπειτα τὸν κερδῶν, μακρὰ χαίρειν φράσαντες πρὸς τὴν ἐκπαιδεύσασαν αὐτοὺς πρὸς ἄτιδα

(1) Ἄλλὰ δὲν εἶδες, πάτερ Γερμανέ, τὸ φυλλάδιον τοῦτο! Εἰς τὴν ἀρχὴν προσεκόλλησαν τὸ χαλκογραφημένον εἰκόνημα τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ μετὰ τῆς λαμπροτάτης πατριαρχικῆς στολῆς· οἱ οὖν ἀπλοῖ χριστιανοὶ, νομίζοντες, ὅτι ἡ εἰκὼν ἐστὶ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, οὗ τινος καὶ ἡ Ἀκολουθία, σταυροτυπούμενοι κατασπάζονται τὸν καθ' ἡμᾶς ἥρωα Ἀθανάσιον. Σταυροτυπεῖσαι πάντως ἤδη καὶ σὺ διὰ τὴν ἀπειρεσίαν ταύτην, Γέρον!

Ἐκκλησίαν (I). Δὲν ἦτον, Δέσποτά μου, πιστοτέρα ἐκτέλεσις τοῦ ἱεροῦ τούτου καθήκοντος, ἂν, ἐκλεξάμενος τρεῖς, τέσσαρας νέους εὐφυεῖς, χρηστοθήεις, ἐπιμελεῖς, ἀφωσιωμένους εἰς τὸ θεῖον ὄντως καὶ μέγα τῆς ἱεροσύνης ἀξίωμα, καὶ πᾶσαν πρόνοιαν ἐπ' αὐτοὺς καταβαλὼν, ἐξεπαιδεύετο αὐτοὺς τὴν τε θύραθεν καὶ τὴν ἔξωθεν σοφίαν, ἀποστείλας αὐτοὺς εἰς τὰς ἀνά τὴν σοφὴν Εὐρώπην ἀκαδημίας εἰς ἀπόκτησιν πολλῶν καὶ παντοίων γνώσεων καὶ γλωσσῶν, ἐξόχως δὲ τῆς Λατινικῆς, Ἑβραϊκῆς, Σλαβικῆς καὶ Ἀραβικῆς, ὡς μητέρας γλωσσῶν, εἶθ' οὕτως ἐπιστρέψαντας καθίστα τούτους ἐπὶ τῶν ἀγιοταφικῶν πραγμάτων, τακτοποιῶντας ἐν ἐπιστήμῃ τὰ τοῦ Κοινοῦ, καὶ δαπανῶντας ἐφ' ἁδελῶν; δὲν ἦτον, λέγω, ἐπαξιώτερον τῆς αὐτοῦ Μακαριότητος, ἂν ἀντελαμβάνετο τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως τριῶν μόνον ἢ τεσσάρων νέων ἐπὶ πενταετίαν καὶ ἄλλων μετ' ἄλλους ἀλληλοδιαδόχως; Οὕτως εἶχεν ἂν καὶ ἡ Ἑλλάς ἄνδρας φιλολόγους καὶ φιλοσόφους καὶ ἡ Ἐκκλησία διδασκάλους καὶ θεολόγους, καὶ ὁ Ἅγιος Τάφος ἰδίᾳ ἐπιστάτας καὶ διαιρηθμιστὰς καὶ προαγωγοὺς ἀξίους τῆς πρεσβίτης αὐτοῦ νομιμότητος. Τὸ δὲ πᾶν καλὸν τοῦτο ἐγένετο ἐν εὐκολίᾳ δι' αὐτῶν τῶν κατ' ἔτος καταβαλλομένων 30,000 γροσίων. Ἀλλὰ τίς ποτε διέθετο ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τοιαύτας ἀναβάσεις θεαρέστους καὶ ἐνδόξους; Μὴ δὲν ἠδύνατο νὰ συστήσῃ ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτοῦ ἐπιτήρησιν τὸ λαμπρότερον Τυπογραφεῖον ὁ πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων, ἐκδιδούς ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν ἀνδρῶν ἐλ-

(1) Ἐσχάτως συνίστησεν ὁ Θεωρίου Ἱερέβεις σχολὴν ἐν Φαναρίῳ κατὰ τὸ Μετόχιον τοῦ Ἁγίου Τάφου, ποταπωτέραν καὶ ἀνεξιοτέραν ἢ ὡς ἠλπίζετο· ἀλλὰ καὶ οὕτω περιστάσιν αὐτῇ οἱ κόλακες διὰ τῶν αὐτοῦ ἐφημερίδων, καὶ μάλιστα διὰ τοῦ Αἰῶνος. Ἔργα, πάτερ Γερμανέ, διοικτίων· οἱ δὲ λόγιοι εἰσὶν αὐτὸ τοῦτο πτερόντες καὶ στόμαχον εὐ πληροῦσιν.

λογίμων (ἀνευ ζημίας) τήν τε Παλαιάν και Νέαν Γραφήν ἐκ τῶν ὀρθοτέρων κωδίκων, και πολλοὺς τῶν τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων, οἷον Κύριλλον τὸν Ἱεροσολύμων, τὸν ἐκ Δαμασκοῦ φώστῆρα Ἰωάννην, τὸν Μ. Βασίλειον, τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, τὸν Θεῖον Χρυσόστομον, τὸν Ἐπιφάνιον, τὸν Ὠριγένην, τὸν Φώτιον, τὸν Ἀθανάσιον, τὸν Εὐσέβιον, κτλ.; ἢ, διορθωσάμενος και καθαρίσας πολλῶν τυπογραφικῶν σφαλμάτων λυμαινομένων ἐν πολλοῖς τὰς ἱεράς ἐννοίας, νὰ μετατυπώσῃ πρὸς τὸ ἀκριβέστερον τὰς ἐκκλησιαστικὰς δέλτους τῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ ὄλου ἐνικυτοῦ μετὰ τῆς ἐπὶ τὸ εὐκρινές τοῦ τυπικοῦ διεξακριβώσεως; Δὲν ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ ταῦτα, εἴτις ἐπόθει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, και τὴν εὐκλειαν τοῦ Θρόνου, και μάλιστα, ἐν ᾧ τὸ Κοινόν, πρὸ τριῶν ἡδὴ ἐτῶν ἀνώτερον τῶν χρεῶν γενόμενον, δεῖται τῆς ἡρωϊκῆς χειρὸς τοῦ πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν τὰ τοῦ Ἁγίου Τάφου οἰκονομήσοντος; Τί λέγεις, πάτερ; Δὲν ἠδύνατο; ...

Τὸ δὲ ἐν Ἱεροσολύμοις διάσημον σχολεῖον και εἶδες αὐτὸς, γέρων Γερμανέ, και δύνασαι νὰ ὁμολογήσῃς, ἂν ἔπαινον ἢ ὄνειδος μᾶλλον παρέχῃ εἰς τοὺς συστησαμένους. Ἐν και μόνον σχολεῖον εἰς ἐκπαίδευσιν πασῶν τῶν ὑποκειμένων τῷ ἀγιωτάτῳ Θρόνῳ ἐπαρχιῶν, ἐν ᾧ 8—10 ἑλληνόπαιδα διδάσκονται τὴν συλλογὴν τοῦ Χρυσολωρᾶ, ἢ και προσδεύοντα τὸ πολὺ μέχρι τοῦ πρώτου τόμου τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ Πατούσα, προβάλλεται παρὰ τοῦ γραμματικοῦ, ὡς πολλοῦ λόγου ἀξίος ἡρωϊσμός, ὡς εἰ εἶχεν ἀμέλει 100 προπαιδευτικὰ σχολεῖα, παιδαγωγοῦντα τὴν ποιμαινομένην ὑπ' αὐτοῦ και τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν νεολαίαν, και κατηχοῦντα αὐτὴν τὰ ὀρθὰ τῆς ἀνωμότητος ἡμῶν πίστεως δόγματα πρὸς ἀποτροπὴν τῶν θρησκευτικῶν λυμεῶνων τοῦ παρόντος αἰῶνος. Ἀλλὰ και ἡ μετατύπωσις τοῦ Κυριακοδρομίου, παραβλαβμένη πρὸς τὰς πρὸ αὐτῆς, και μάλιστα τὴν ἐκδεδομένην τῆτες

Ἀθήνησιν ἐκ τῆς τυπογραφίης τοῦ Κ. Ἀ. Κορομηλᾶ φιλοτίμῳ
 δαπάνῃ τῆς Ζωσιμαίας ἀδελφότητος, ἔστιν οὐδαμινή. Ἀλλὰ
 καὶ τούτῳ Ὑ.λα φερέτω χάριν ὁ ἦρως Ἀθανάσιος, τῷ καὶ
 προβαλλομένῳ καὶ ἐπισατήσαντι τὴν ἐκδοσιν· αὐτὸς δὲ ἀπέ-
 χει τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ περὶ τούτων μὲν ἔλις.

Ἀλλ' ὁ λογιώτατος Κ. Γεώργιος Κωνσταντινίδης, ἐκκορυ-
 φῶν τὴν ἀναίδειαν, ἀνκβοῶ ἐν τῷ § 45. « Ἀρκεῖ γὰρ ἐπιτύ-
 χῃ ἐκάστη Ἐκκλησία εἶνα Ἀθανάσιος, διὰ τὰ τακτοποιήση
 τὰ εἰσοδήματά της (!) » καὶ ἐπιστέφων τὴν μοχθηρίαν σὺν
 τῇ ἐπισφραγίσει τῆς ὄλης Διατριβῆς, ἐπιφωνεῖ, ὡς ἀπ' ἡλι-
 θάτου σκαϊότητος καὶ ἀγροικίας, ταῦτα « Εἶθε ὄλη ἡ ἁδελ-
 φότης τῶν ἀγιοταφιδῶν γὰρ μιμηθῇ τὰ φρονήματα καὶ τὴν
 διάθεσιν τοῦ Κυριάρχου της, διὰ τ' ἀποκατασταθῇ εὐκλε-
 ῆς καὶ διάσημος μεταξὺ τῶν ἱερῶν ταγματιῶν καὶ γὰρ ἐλ-
 κύση πολλοπλῴσιον τὸ σέβας καὶ τὴν εὐλάβειαν τοῦ Ὁρ-
 θοδόξου λαοῦ. » Εἰς κεφαλὴν σοὶ γένοιτο αἱ κατάραι αὐται,
 Λογιωτατίδιον! Σὺ μόνος μιμηθεῖς τὰ φρονήματα καὶ τὴν
 διάθεσιν τοῦ Κυριάρχου σου, ὅπως ἀποφέρῃς ποτὲ καὶ τὴν
 δόξαν αὐτοῦ! Εἶθε, ὅταν γηράτῃς καὶ αὐτός, ὡς περὶ ὁ Ἀθα-
 νάσιος, καὶ ἐκτείνῃς τὰς γερᾶς σου, ἄρπαξ τις Λογιώτατος
 γὰρ σὲ ζώσῃ, καὶ γὰρ ἦσαι, ὅπου οὐ θέλεις, θέατρον βδελυρῶν
 καὶ ἀγγέλους καὶ ἀνθρώπους!

Ἐνταῦθα, σεβάσμιε Γερμανέ καὶ ἡμέτερος φίλε, τελευταῖ ἡ
 Διατριβὴ τοῦ Λογιώτατου Κ. Γεωργίου Κωνσταντινίδου, καὶ
 ἐπομένως καὶ ἡ πέραν τοῦ μέτρου παρεξοχλήτασα ἐπικριτικὴ
 ἐπιστολή μου· ἐξαίτουμαι δὲ σοῦ συγνώμην διὰ τε τὴν ἐξ
 ἀνάγκης μακρογραφίαν μου, ὑπ' ἧς πιθανὸν ὅτι ἐκεφαλᾶλγη-
 σα; Δέσποτά μου, καὶ διὰ τὴν κακὴν γραφὴν μου, μὴ εὐκαι-
 ρήσαντος ν' ἀντιγράψω ἐπὶ τὸ καθαρώτερον τὴν αὐτοσχέδιον
 ταύτην ἐπιστολήν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχω ὕλην ἀφθονον μαρτυριῶν

συνηγμένην κατὰ τῆς διαγωγῆς τῶν ἐν αὐτῇ πικρῶς καταμα-
 ρισθέντων Κυριῶν, ἄμεινον ἔκριναι τήεις δύο ἢ τρεῖς ἐπιστολάς
 διαίρεσιν αὐτῆς. Ὅθεν καὶ πρὸς τὸ παρὸν ἀρκοῦμαι εἰς τὰ
 ἀνωτέρω σεσημειωμένα. Οὐκ εἰς μακρὸν δὲ θέλεις ἔχει καὶ τὴν
 ἀκόλουθον ἐπιστολὴν πλήρη φρικτοτέρων εἰδοποιήσεων. Μόνον
 σε ἀξιῶ, Δέσποτά μου, κατάκρυψον αὐτάς παρὰ σεαυτῷ οὐδε-
 νὶ μετακοινώσας ἢ ἀπαγγείλας ἀπὸ στόματος τὰ ἐν αὐταῖς,
 ἵνα μὴ θεατριῶμεν ἐνώπιον τῆς φωτιζομένης Ἑλλάδος καὶ
 τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης Ἑλληνα Πατριάρχην ἤδη κατιόντα
 εἰς βίου δυσμάς καὶ τὸ πλέον μὴ ἐξ οικείας δυστροπίας ἐξα-
 μαρτάνοντα.

« Σοφοὶ δὲ συγκρύπτουσιν οικείας ἐλάβας. »

Ἦπέστην δὲ τὸ νὰ σοι γράψω ταῦτα οὐχὶ ἐξ ἰδίου τινὸς σκοποῦ,
 ὡς ὁ Λογιώτατος Κ. Γεώργιος Κωνσταντινίδης, (ἄκαγε!) ἀλλ'
 ἵνα μὴ σε φενακίζῃ, ὡς ἄλλον Ἀθανάσιον, ἢ στρεψαλήθης βω-
 μολογία, καὶ πιστεύῃς, ὅτι εἰς καλὸν καταδαπανῶνται τὰ πολ-
 λά καὶ ἄφθονα καὶ βασιλικά ὑπασταύρια τοῦ Ἀ. Τάφου.
 Ἐννοεῖς ὅτι, « οὐ περὶ παρωνυχίδος ὁ λόγος, » οὐδὲ μέλλει μοί
 τι περὶ τινος Γεωργίου, ἢ περὶ τινος Ἰωβ, ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ
 ἰδιωτικῶς θεωρουμένου τοῦ Ἀθανασίου· μέλλει δὲ μοι περὶ τοῦ
 Ἁγίου Τάφου, ὡς ἐθνικοῦ καὶ εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν
 Ἐκκλησίαν ἀνήκοντος κτήματος καὶ περὶ τοῦ Πατριάρχου τῶν
 Ἱεροσολύμων, ὡς ἐνὸς τῶν προσώπων τῆς ἱερᾶς τῶν Πατριαρ-
 χῶν τετρακτίος, πρὸς ἣν πᾶς εὐσεβῆς καὶ ὀρθόδοξος ὀφείλει
 σέβας βραθυτάτον διὰ τὴν πρεσβυγενῆ αὐτῆς γεραστότητα, καὶ
 τὴν ἐν καιροῖς χαλεποῖς γενναίαν αὐτῆς προσασίαν, καὶ τε ὑπὸ
 τὴν ἐκείνων ποιμαντορίαν διατελεῖν, καὶ τε μὴ. Ταῦτα δὲ ἄνευ
 πάθους καὶ προλήψεως ἀναγνούς, αὐτός τε ἐξελθε τῆς, εἰς ἣν
 κατεκυλίσθης, ἀπάτης καταχράνας τὸ πολὺν σου κάρη εἰς τοι-
 οῦτον δυσώδη βόρβορον κολακείας, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς σου ἀγιο-

μίταις συμβούλευσον κατὰ τὸ ἐνόν σοι χάρισμα τοῦ λόγου, ὡπως ἐξυπνήσαντες ἀπὸ τοῦ ληθάργου, ἀναζητήσωσι τὰ ἑαυτῶν δίκαια, καὶ ἀνακτήσωται τὴν ἀπολεσθεῖσαν τοῦ Κινοβίου αὐτῶν ὑπόληψιν. Πρὸς δὲ τὸν Μητροπολίτην Θαβωρίου, τὸν μέλλοντα διαδεχθῆναι μετ' οὐ πολὺ τὴν περιωπὴν, κατὰδειξον τὸ βαθὺ καὶ κρύβδην περιεσκαμμένον βράθρον, εἰς ὃ κατεκεφαλίσθη ἡ ἠρωϊκῆς δόξης ψευδῶς ἐπιθυμήσας προκίτοχος αὐτοῦ, καὶ τὰ περιπεπταμένα τῶν κολάκων ἀμφίβληστρα καὶ αὐτὴν τὴν ἀρετὴν ἀγρεύσειν ἐπαπειλοῦντα. Ἐπὶ πᾶσι δὲ εὐξαί μετὰ τῶν Ἁγιοταφιτῶν ἀπὸ ψυχῆς καὶ καρδίας ὡς καλὸς χριστιανὸς, ἀδελφός καὶ συλλειτουργός, νὰ πικράθῃ ἡ Κύριος ὄψεως εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς τὸν ἤδη θανατιῶντα καὶ λυπηρῶς ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ βασανιζόμενον Ἀθανάσιον, κεκαθαρμένον πρότερον ἐν μετανοίᾳ καὶ ἐξομολογήσει. Εὐξαί, νὰ διασκορπισθῶσιν ὡσεὶ γνοῦς οἱ ληστρικῶς περικυκλώσαντες τὸν Ἅγιον Τάφον ξένοι, οἱ καὶ αὐτοὺς τοὺς συναδελφούς σου διαφθείροντες. Εὐξαί, ν' ἀναχαιτισθῇ ἡ Θεοστυγῆς αὐθάδεια τῶν ἐπεμβαίνόντων καὶ παραγκωνιζομένων κοσμικῶν, ἀνδρῶν ῥαγδαίων καὶ καταπεριστῶν καὶ ὑπερφιάλων, οἵτινες προσχήματι προστασίας κικασπαράττουσι τὰ σπλάγχνα τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ὁράντων τῇ πολιτικῇ ἰσχύϊ καὶ ἐπιρροίᾳ. Εὐξαί, ναι, εὐξαί τὴν κατὰ Θεὸν ἀνάλαμψιν τῶν ἐκπεπτωκότων Ἁγιοταφιτῶν καὶ παντός τοῦ εὐαγοῦς ὀρθοδόξου Κλήρου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας εἰς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Τῆς σῆς ὁσιότητος

Ἐν Χίῳ τῇ 25 Μαΐου 1841.

τέκνον ἐν Κυρίῳ πρόθυμον

Z. Π. P.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023146

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Πωλείται λεπ. 60.